

SELVITYS KOTIMAISTEN TIETEELLISTEN JULKAISUJEN TOIMITUSTEN KOULUTUS- JA YHTEISTYÖTOIVEISTA

Annastiina Mäkilä

TIETEELLISTEN JULKAISUJEN YHTEISHANKE

Turku

Selvitys kotimaisten tieteellisten julkaisujen toimitusten koulutus- ja yhteistyötoiveista

TEKIJÄ: Annastiina Mäkilä

JULKAISIJA JA JULKAISUVUOSI: Tieteellisten seurain valtuuskunta, 2022

SARJA: Tieteellisten seurain valtuuskunnan verkkojulkaisu 12

ISSN: 2242-8011

ISBN: 978-952-5995-55-8

DOI: <https://doi.org/10.23847/tsv.232>

SELVITYS ON TOTEUTETTU OSANA kymmenen kotimaisen tieteellisen julkaisun yhteishanketta (*Nuorisotutkimus, Janus, Gerontologia, Media & viestintä, Ennen ja nyt, Kasvatus & Aika, Historiallinen Aikakauskirja, Kasvatus, Aikuiskasvatus ja Sosiologia*).

HANKKEEN RAHOITTI Suomen tiedekustantajien liitto ry.

Tämä teos on lisensoitu Creative Commons Nimeä 4.0 Kansainvälinen -lisenssillä.

Tarkastele lisenssiä osoitteessa <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.fi>

SISÄLLYS

Tiivistelmä	4
Tieteellisten julkaisujen toimituskunnat Suomessa	6
Kyselyn toteutus	10
Kyselyn tulokset	11
Taustakysymykset	11
Toiveet koulutuksista	13
Koulutuksissa pidettiin vuorovaikutteisuudesta	17
Tietoa koulutuksista saatiin vaihtelevasti	18
Toiveet toimitusten välisestä yhteistyöstä	21
Tieteellisten julkaisujen toimituskunnissa on jatkuva tiedon ja oppimisen tarve	27
Yhteenveto	32
Lähteet	34
Liite 1: Kyselylomake	35

TIIVISTELMÄ

Selvityksen tavoitteet

1. Ottaa selvää tieteellisten julkaisujen toimitusten koulutustarpeista.
2. Ottaa selvää tieteellisten julkaisujen toimitusten yhteistyötarpeista.
3. Edistää tarpeet esiin tuomalla ja keskustelua herättämällä uusien koulutus- ja yhteistyömuotojen syntymistä ja käyttöönottoa.

Selvityksen tavoitteena oli kartoittaa kotimaisten tiedelehtien tarpeita kirjoittajakoulutusten, verkostotapaamisten, toimittajakoulutuksen, julkaisemisen haasteiden tai muun tuen suhteen. Selvitys pyrki kattamaan kotimaiset tieteelliset julkaisut laajasti eri tieteenaloilta. Selvityksen pohjalta voidaan suunnitella koulutuksia ja myöhempää yhteistyötä.

Selvityksen toteutus

Selvitys pohjautuu keväällä 2021 toteutettuun kyselyyn. Kyselyä jaettiin pääasiassa sähköpostilistojen ja sosiaalisen median – kuten Facebook ja Twitter – kautta. Kyselyn levittämisessä hyödynnettiin hankkeessa mukana olevien henkilöiden omia verkostoja. Myös Tieteellisten seurain valtuuskunta (TSV) jakoi kyselyn omalle sähköpostilistalleen.

Vastauksia saatiin yhteensä 103. Vastajaat olivat toivotun kaltaisesti heterogeeninen joukko eri pituisen toimitustautan omaavia, eri tehtävissä toimivia sekä eri aloilta. Humanististen ja yhteiskuntatieteellisten julkaisujen toimitukset painoutuivat.

Selvityksen kirjoittamisesta vastasi hankkeessa vuoden toiminut suunnittelija. Sekä kysely että selvitys on tehty tiiviissä yhteistyössä hankkeen ohjausryhmän kanssa, jossa oli yksi tai useampi edustaja jokaisesta kymmenestä mukana olleesta tieteellisestä julkaisusta. (*Nuorisotutkimus, Janus, Gerontologia, Media & viestintä, Ennen ja nyt, Kasvatus & Aika, Historiallinen Aikakauskirja, Kasvatus, Aikuiskasvatus ja Sosiologia*)

Selvityksen hyödyntäminen

Selvityksen kautta kyselyn tulokset jaetaan kaikkien alojen julkaisuille. Selvityksen toivotaan herättävän keskustelua ja uusia toimintamalleja. Selvityksen tuloksia voidaan jakaa mm. lehtien puheenvuoroina, avauksina tai keskusteluja-teksteinä.

Selvityksessä annetaan ehdotuksia ja tuodaan esiin mahdollisia toimintamalleja ottaen huomioon tieteellisen julkaisemisen rajalliset resurssit (rahan lisäksi mm. rajallinen aika). Koulutuksiin liittyen annetaan vastausten pohjalta ehdotuksia yleisesti koulutuksia järjestäville tahoille (kuten Tiedetoimittajain liitto), mutta myös julkaisujen sisäisiin tai julkaisujen välisiin koulutuksiin sekä muuhun yhteistyöhön.

Selvitys suunniteltiin toistettavuus huomioiden, jotta jatkossa on mahdollista toteuttaa samanlainen selvitys muutamman vuoden välein. Kysymykset löytyvät lopussa liitteenä.

TIETEELLISTEN JULKAISUJEN TOIMITUSKUNNAT SUOMESSA

SUOMALAISTEN TIETEELLISTEN JULKAISUJEN toimituskunnista ei ole juurikaan tutkimustietoa. Vuonna 2019 julkaistiin kattava selvitys kotimaisista tieteellisistä seuroista ja selvityksessä käsiteltiin myös tieteellisten seurojen julkaisutoimintaa.¹ Suoraan toimituksiin, niiden kokoonpanoihin, käytäntöihin, kulurakenteisiin ynnä muihin liittyvää selvitystä ei kuitenkaan ole toteutettu. Tässä selvityksessä näitä asioita sivutaan ja pyritään korostamaan juuri tieteellisille toimituskunnille tyypillisiä ominaisuuksia.

Kansainvälisen julkaisemisen lisäksi on vastakin tärkeää, että myös kotimainen tieteellinen julkaiseminen säilyy vireänä. Samalla on tärkeää huomioida tieteellisten julkaisujen rooli usein laajempaan kuin ainoastaan vertaisarvioitujen artikkelien toimittamiseen ja julkaisemiseen. Tieteellisten julkaisujen toimituskunnat voivat nähdä paljonkin vaivaa oman tieteenalansa yleistajuistamiseen, jolloin julkaisut palvelevat niin tutkijoita että laajempaa tieteenalasta kiinnostunutta yleisöä.

Tieteellisiin julkaisuihin ja niiden toimituskuntiin liittyy monia määrittelykysymyksiä. Tieteellisen julkaisun määrittelyä ohjeistaa Tieteellisten seurain valtuuskunnan (TSV) organisoima Julkaisufoorumi-hanke (JuFo). Se luokittelee tasoille 0–3 tieteellisiä aikakauslehtiä ja sarjoja sekä kustantajia.² Tasolle 1 eli tieteelliseksi julkaisuksi päästäkseen on täytettävä jo monia kriteereitä, kuten se, ettei yli puolet toimituskunnasta tai kirjoittajista saa olla samaa tutkimusorganisaatiota.³

Tieteellinen julkaisu ei tarkoita ainoastaan lehtiä, vaan mukana on myös muun muassa kustantajia ja antologioita. Näissä kaikissa voi toimia hyvin samankaltaisia tehtäviä tekeviä toimijoita, joten yhtymäkohtia saattaa olla paljonkin. Vakituisten toimituskunnan lisäksi näissä kaikissa voi toimia esimerkiksi vierailevia päätoimittajia tai yksittäisen artikkelikokoelman toimittajia.

Toimituskuntaa ei voi määritellä yksioikoisesti, sillä julkaisu-kohtaiset käytänteet saattavat erota suurestikin toisistaan. Kielitoimiston sanakirja ei tee eroa toimituskunnan ja toimituksen välillä, mutta osassa julkaisuista nämä erotetaan toisistaan. Esimerkiksi Kotikielen seuran aikakauslehti *Virittäjä*

1 Korkeamäki ym. 2019.

2 Hellman & Poteri 2012, 8.

3 Hellman & Poteri 2012, 8–9.

katsoo toimituskunnan kattotermiksi, jonka alla toimii toimitus ja toimitusneuvosto. Käytäntöjen heterogeenisyyden tähden tässä selvityksessä ei tehdä eroa toimituksen ja toimituskunnan välille. Samalla tässä selvityksessä toimitukseen ja toimituskuntaan kuuluviksi lasketaan kaikki julkaisun tekemiseen osallistuvat julkaisun sisällä toimivat osapuolet mukaan lukien esimerkiksi taittaja ja viestinnästä vastaava henkilö.

Kuten todettua, tieteellisten julkaisujen henkilökunnan koostumus vaihtelee suuresti. Yleensä toimitus koostuu vähintään päätoimittajasta, toimitussihteeristä, toimittajista ja taittajasta. Hyvin pienissä toimituksissa esimerkiksi toimitussihteeriksi voi hoitaa myös taiton. Toimituksessa voi olla erikseen nimetty kirja-arviotoimittaja, vertaisarvioitavien tekstien toimittaja tai sosiaalisesta mediasta vastaava. Osa julkaisuista hyödyntää erillistä toimituskuntaa, joka arvioi, mitkä tekstit etenevät vertaisarviointiin, mitkä tekstit soveltuvat muihin kategorioihin ja mitkä tekstit hylätään. Tutkija Jenni Mäenpää kirjoittaa *Media & viestintä* -lehden pääkirjoituksessa suomalaisten tiedelehtien toimitusten vaihtelevista käytännöistä ja toteaa, että toimituskuntien tai -neuvostojen roolit vaihtelevat paljon julkaisusta toiseen.⁴

Tieteellisten julkaisujen toimitusten jäsenet vaihtuvat suhteellisen usein ihmisten työtilanteiden ja kiinnostuksen kohteiden mukaan. Riippuen tehtävästä, työ voi olla ajoittain hyvin työllistävää. Osassa julkaisuja tehtävät ovat jo valmiiksi määräaikaista, ja tämä koskee yleensä päätoimittajan tehtävää. Mäenpää epäilee, että päätoimittajuuden yleisin kierto on kaksi tai kolme vuotta.⁵

Leimallista tieteellisten julkaisujen toimituksille ovat vähäiset resurssit niin ajan kuin rahan osalta. Vuonna 2018 Suomessa 5,5 % tieteellisestä julkaisemisesta oli kaupallisen kustantajan toimittamaa ja tällöin oli kyse lähinnä kirjajulkaisemisesta.⁶ Suuri osa tekee tehtäviään joko ilmaiseksi tai nimellistä palkkiota vastaan. Toimituksen sisällä voidaan maksaa palkkaa vain osalle, yleensä vähintään taittajalle. Toimitukseen lähdetäänkin usein mukaan muista syistä. Toimituksen jäsen voi olla mukana puhtaasta innostuksesta omaan tieteenalaan tai toiveenaan esimerkiksi akateeminen meritoituminen ja verkostoituminen – tai nämä kaikki yhdessä.

Suomalaiset tieteelliset julkaisut tekevät myös tärkeää tieteen popularisointia, sillä suurella osalla julkaisuista on vertaisarvioitujen artikkeleiden lisäksi paljon muuta, tutkijayhteisöä

4 Mäenpää 2020, ii.

5 Mäenpää 2020, ii.

6 Korkeamäki ym. 2019, 15.

laajemmalle yleisölle suunnattua sisältöä ja tätä osa-aluetta pyritään julkaisuissa jatkuvasti kehittämään. Tiedeviestinnästä ja yhteiskunnallisesta vuorovaikuttamisesta käydään keskustelua ja sitä pidetään tärkeänä osana yliopistojen ydintehtäviä. Ei riitä, että tutkimuksesta viestitään omille kollegoille, vaan uskottavan tutkimuksen katsotaan vaativan myös laadukkaita viestintäjärjestelmiä.⁷ Onnistunut tiedeviestintä näkyy yhteiskunnassa yleisenä tiedemyönteisyytenä, joka puolestaan heijastuu poliitikkojen päätöksissä yliopistojen rahoituksen turvaamisena.⁸

Samalla yhteiskunnalliseen vuorovaikutukseen osallistuminen ei ole suoraan meritoivaa eikä edistä rahoituksen tai uusien työtehtävien saamista. Yliopistoille tiedeviestintä on tulonlähde ainoastaan välillisesti. Yliopistojen rahoitus on vuodesta 2013 lähtien ollut tulossidonnaista ja oleellinen osa tulossidonnaisuutta ovat julkaisut. Tässä painottuu julkaisujen JuFo-luokitus eli mitä korkeampi luokitus, sitä parempi korvaus. Kotimaisten ja erityisesti lähinnä kotimaisilla kielillä toimivat julkaisut voivat harvoin saavuttaa JuFo-luokitusta 3. Kansainvälisyydellä on suuri merkitys, vaikka julkaisu muutoin olisi oman tutkimusalansa huippujulkaisuja.⁹ Mediatutkija Anneli Lehtisalo pohtii ohjaako markkinalogiikka liikaakin yliopistoja ja voisivatko tieteelliset seurat julkaisutoimintoineen siirtää katsetta tuloksellisuudesta tiedeyhteisöihin, sillä sitä tieteellinen julkaiseminen mitä suurimmaksi osaksi on: Yhteistyötä kirjoittajien, toimituskunnan eri jäsenten ja mahdollisten vertaisarvioijien välillä.¹⁰

On toki huomioitava myös tieteenalakohtaiset erot. Osassa tieteenaloja keskeiset tulokset on totuttu viestimään ainoastaan lähinnä toisille tutkijoille suunnattuina tieteellisinä artikkeleina kansainvälisissä julkaisuissa. Samalla osa tieteenaloista, erityisesti yhteiskuntatieteet ja humanistiset tieteet julkaisevat tuloksiaan kirjoina ja artikkeleina, joita alasta kiinnostuneet tutkijayhteisön ulkopuolisetkin usein lukevat.¹¹ Hyvä esimerkki ovat tämän selvityksen takana olevan hankkeen humanistiset ja yhteiskuntatieteelliset julkaisut, joiden yhtenä tavoitteena oli juuri yhteiskunnallisen vaikuttavuuden parantaminen ja uusien lukijoiden saavuttaminen. Suomessa onkin huomattavasti enemmän yhteiskuntatieteellisiä ja humanistisia julkaisuja muihin tieteenaloihin verrattuna. Kun julkaisukanavahausta etsii JuFo-luokkiin 1–3 kuuluvia luonnontieteiden, tekniikan,

7 Heinonen & Raevara 2012, 3.

8 Heinonen & Raevara 2012, 4.

9 Hellman & Poteri 2012, 8. Aaltonen

10 Lehtisalo 2021, ii.

11 Hellman & Poteri 2012, 6.

lääke- ja terveystieteiden ja maatalous- ja metsätieteiden julkaisuja, joiden julkaisumaa on Suomi, löytyy 85 eri julkaisua. Kotimaisia 1–3 JuFo-luokituksen omaavia yhteiskuntatieteellisiä ja humanististen tieteiden julkaisuja löytyy puolestaan 295. Suomenkielisiksi kaikista edellä mainituista julkaisuista on merkitty 147 ja ruotsinkielisiksi 15.¹²

Tämän vuosituhatosen suuria muutoksia tieteellisessä julkaisemisessa on ollut laaja siirtyminen avoimeen julkaisemiseen. Tieteellisten seurain valtuuskunnan asettama työryhmä toteaa vuoden 2021 suosituksessaan, että avoin saatavuus tai avoimuus on yksi tieteen ja tutkimuksen perusarvoista ja osa tieteen tulevaisuuden suuntaa.¹³ Viime vuosina moni julkaisu on siirtänyt sisältönsä Journal.fi-alustalle, mikä helpottaa lukijoiden tutustumista eri lehtiin. Tämä luo samalla murrosta julkaisujen ja mahdollisten julkaisun taustalla toimivan tieteellisen seuran tulorakenteeseen, kun lehtitilauksista saadut rahat päättyvät ja jos lehti on ollut osa seuran jäsenmaksua, voi osa jättää jäsenmaksut maksamatta paperilehden tai suljetun verkkolehden vaihtuessa avoimeksi julkaisuksi. Huoli julkaisun varoista on laajalti jaettu, mutta toisenlaisiakin esimerkkejä on ollut. Vuonna 2014 julkaistussa suomalaisten tieteellisten seurojen julkaisutoimintaa käsittelevässä raportissa annettiin esimerkki 15 avoimeen julkaisemiseen siirtyneestä suomalaisesta seurasta ja todettiin, että kuuden seuran jäsenmäärä oli noussut.¹⁴ Joka tapauksessa on tärkeä huomioida, ettei avoin julkaiseminen laske kustannuksia. Tieteellinen julkaiseminen on tärkeää ja monipuolista tutkimuspalvelua, jossa tutkijoille tarjotaan tekstin toimitus ja editointi, artikkeleiden vertaisarviointi, taitto, julkaisu, julkaisualue sekä usein myös pitkäaikaisarkistointi.¹⁵

Suomessa tieteellisten julkaisujen toimituksissa tehdään merkittävää työtä tutkijoiden, tutkijayhteisön ja tieteen hyväksi monilta osin lähes tai täysin talkootyönä. Tästäkin syystä tämän työvoiman kouluttamiseen ja yhteistyömahdollisuuksiin on kiinnitettävä huomiota.

12 <https://www.tsv.fi/julkaisufoorumi/haku.php?lang=fi>, haettu 23.2.2022.

13 Aaltonen ym. 2021, 5.

14 Korkeamäki ym. 2019, 8.

15 Aaltonen ym. 2021, 6.

KYSELYN TOTEUTUS

KYSELY TEHTIIN OSANA kymmenen suomalaisen tieteellisen julkaisun yhteishanketta. Kyselyn ja selvityksen lisäksi hankkeessa järjestettiin koulutuksia liittyen uudenlaisiin viestintämahdollisuuksiin, kuten podcasteihin. Hankkeen puitteissa pidettiin myös koko syksyn kestänyt tieteellisen julkaisemisen kurssi, joka koostui asiantuntijaluennoista, workshoptyöskentelystä ja kirjoittamisesta ja tekstien kommentoinnista.

Hankkeen tavoitteena oli monipuolistaa kotimaisten tieteellisten julkaisujen toimintaa ja edistää niiden yhteistyötä, näkyvyyttä ja vaikuttavuutta. Kysely keskittyi näistä syistä kotimaisten julkaisujen toimittajiin kansainvälisten julkaisujen toimittajien sijaan. Hankkeen toteuttamiskieleksi valittiin suomi ja syksyn kurssilla keskityttiin suomenkieliseen julkaisemiseen. Näin ollen myös kysely tehtiin ainoastaan suomeksi. Yksi vastaajista vastasi ruotsin kielellä.

Kyselyn tavoitteena oli saada tietää laajalti ymmärrettynä toimituksissa toimivien toiveita ja tarpeita. Kysely luotiin ohjausryhmän ja hankkeen koordinaattorin tiiviissä yhteistyössä. Aiempia vastaavia kyselyitä ei käytetty pohjana.

Kysely jakaantui karkeasti ottaen taustoittaviin kysymyksiin, koulutuksia koskeviin kysymyksiin ja kysymyksiin yhteistyötarpeista. Koulutus- ja yhteistyötoiveet ja -tarpeet menivät osittain päällekkäin sekä kysymyksissä että vastauksissa. Selvityksessä koulutusta ja yhteistyötä koskevat osuudet on kirjoitettu osittain erikseen yksinkertaisuuden tähden. Pitkin kyselyä annettiin mahdollisuuksia avoimiin vastauksiin ja kyselyn lopussa oli kaksi kokoavaa avointa kysymystä.

Kyselyä jaettiin pääasiassa sähköpostilistojen ja sosiaalisen median – kuten Facebook ja Twitter – kautta. Kyselyn levittämisessä hyödynnettiin hankkeessa mukana olevien henkilöiden omia verkostoja. Myös Tieteellisten seurain valtuuskunta (TSV) jakoi kyselyn omalle sähköpostilistalleen.

Kysely oli avoinna 13.4.–11.5.2021. Kyselyyn tuli yhteensä 103 vastausta. Vastaajien määrä kuitenkin vaihtelee kysymyksittäin, sillä vastaajien oli mahdollista ohittaa haluamansa kysymykset.

Vastaajien anonymiteetti suojattiin jo kysymyksiä suunniteltaessa. Periaatteessa vastauksia yhdistelemällä olisi mahdollista saada selville yksittäisen vastaajan tehtävä tietyssä julkaisussa, mutta vastaajakohtaista tietoa ei Webropolista käytetty. Kysymykset vastaajan omasta julkaisusta tai julkaisuista sekä kysymys vastaajan toimenkuvasta osana toimitusta olivat ainoita vastaajaa identifioivia kysymyksiä. Anonymiteetin suojaamiseksi, ei tässä selvityksessä ole eritelty vastaajien omia julkaisuja.

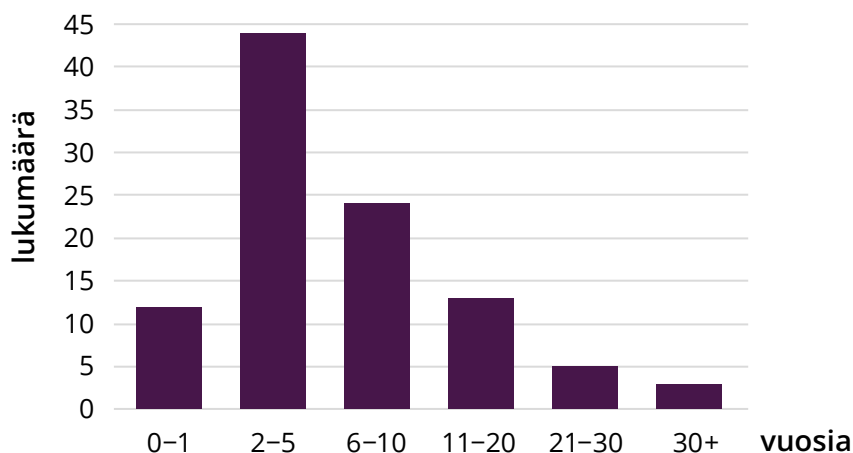
KYSELYN TULOKSET

TAUSTAKYSYMYKSET

Kyselyyn vastasi yhteensä 103 henkilöä. Yksi vastanneista karsiutui alkuun, koska hän vastasi kielteisesti siihen, onko hän tutustunut ja hyväksynyt kyselyn tiedot ja tietosuojaselostuksen. Itse kyselyssä eri kysymyksiin on vastattu aktiivisesti – huomioon ottaen, että kaikkien kysymysten ei ollut tarkoituskaan koskettaa kaikkia vastaajia ja osa kysymyksistä tuli näkyviin ainoastaan, jos vastaaja vastasi aiempaan kysymykseen tietyllä tavalla.

Kyselyn alkuun kysyttiin, kuinka monta vuotta vastaajalla oli kokemusta toimituksissa toimimisesta. (Kaavio 1.) Toimituksen avattiin sisältävän laajasti eri tehtäviä, kuten taittaja, toimittaja ja toimitussihteeri ainoana poikkeuksena vertaisarvioija. Suurimmalla osalla vastaajista, 44 %:lla oli kahdesta viiteen vuotta kokemusta. 24 %:lla oli kuudesta kymmeneen vuotta. 13 %:lla oli kokemusta yhdestätoista kahteenkymmeneen vuoteen ja 12 %:lla oli kokemusta alle kaksi vuotta. 5 %:lla oli kokemusta jo kahdestakymmenestä kolmeenkymmeneen vuoteen ja 3 %:lla jopa yli 30 vuotta. Kokemusta toimittamisesta vastaajilla oli siis runsaasti.

Kuinka monta vuotta sinulla on kokemusta toimituksissa toimimisesta mukaan lukien kaikki toiminta (taitto, toimittaja, toimitussihteeri, jne.) paitsi vertaisarviointi?

Kaavio 1.

Vastaajilta kysyttiin missä julkaisussa he toimivat ja olivatko he samanaikaisesti mukana useammassa julkaisussa. 19 vastanneista kertoi, ettei juuri sillä hetkellä ollut mukana minkään julkaisun toiminnassa. Noin kymmenen henkilöä ilmoitti olevansa mukana kahdessa eri julkaisussa ja muutama oli mukana kolmen tai neljän julkaisun toiminnassa. Julkaisuissa painottuivat yhteiskuntatieteet, humanistiset tieteet ja kasvatustieteet. Vain muutama vastaaja edusti muiden tieteenalojen julkaisuja. Tähän painotukseen vaikutti vahvasti kyselyn taustalla olevan hankkeen ohjausryhmän sekä koordinaattorin omat tieteenalat, sillä kyselyä jaettiin ahkerasti omille verkostoille. Kyselyn jo avauduttua se sai myös palautetta, ettei muita tieteenaloja ollut otettu tarpeeksi huomioon kyselyn alkupuolella kysyttäessä vastaajien omia julkaisuja. Tämä on osaltaan saattanut karsia näiden muiden tieteenalojen vastaajien määrää. Tätä seikkaa kannattaa pohtia, jos kysely halutaan toistaa myöhemmin. Vertailtavuuden vuoksi voi olla hyvä säilyttää painotus humanistisissa ja yhteiskuntatieteissä, mutta jos kyselystä halutaan jatkossa laajempi, pitää se huomioida paremmin kyselyn laatimisessa ja jakelussa.

Vastaajien roolit toimituskunnassa olivat ilahduttavan monipuoliset. Vastaajissa oli 25 päätoimittajaa, 12 toimitussihteeriä, 6 taittajaa ja 10 kirja-arviotoimittajaa. Vertaisarvioitujen tekstien toimittajia mukana oli 24 ja erilaisten vertaisarvioimattomien tekstien (katsaukset, puheenvuorot, yms.) toimittajia oli 12. Tekstien toimitustyötä tekemättömiä toimituskunnan jäseniä oli 40. Lisäksi osa vastaajista toimi tällä hetkellä tai oli aiemmin toiminut seuraavissa tehtävissä: vastaava toimittaja, toimitusneuvoston jäsen, toimitusneuvoston puheenjohtaja, erikoisnumeron toimittaja, vieraileva toimittaja tai päätoimittaja, vertaisarvioija, lehteä julkaisevan yhdistyksen hallituksen puheenjohtaja, tieteellisten teosten ja antologioiden toimittaja, viestintävastaava, toimituspäällikkö, aineiston kokoaja tai kielentarkastaja. Vastaukset tuovat hyvin esiin toimituskuntien moninaisuutta ja tehtävien vaihtelua.

TOIVEET KOULUTUKSISTA

Vastaajista 40 oli osallistunut tieteellisten julkaisujen toimituksille suunnattuihin tai julkaisun toimituksen sisäisiin koulutuksiin tai perehdytystilaisuuksiin. Kaikki loput 62 vastaajaa kertoi, ettei ollut osallistunut tällaisiin tilaisuuksiin. Vastaajista 22 oli osallistunut Tieteellisten seurain valtuuskunnan (TSV) koulutukseen, 19 oli osallistunut Tiedekustantajien liiton koulutukseen ja kolme Tiedetoimittajien liiton koulutukseen. (Kaavio 2.) Koulutusten järjestäjinä mainittiin myös Association of Learned and Professional Society Publishers, Helsingin yliopiston kirjasto ja Kultti ry (Kulttuuri-, mielipide- ja tiedelehtien liitto). Julkaisut vastasivat osittain myös itse koulutuksista. 11 oli osallistunut lehden itse tilaamaan koulutukseen ja 20 oli ollut lehden sisäisessä koulutuksessa tai perehdytyksessä.

Kaavio 2.

Vastaajilta kysyttiin mitä koulutus käsitteli ja tähän annettiin useita vaihtoehtoja. (Kaavio 3.) Samat vaihtoehdot annettiin kyselyn loppupuolella, jossa pyydettiin merkitsemään mistä aiheista vastaaja kaipaa koulutusta tai vertaisoppimista.

(Kaavio 4.) Taulukot löytyvät alta ja niistä näkyy, että tarve monipuoliselle koulutukselle ja vertaisoppimiselle on selvää. Taulukoihin on sisällytetty myös yksittäiset avovastaukset, sillä luetteloon oli mahdollista itse kirjoittaa siitä puuttuva koulutuksen tai vertaisoppimisen aihe.

Koulutusta oli saatu suhteellisen monipuolisesti eikä yksikään annetuista vaihtoehtoista jäänyt ilman yhtään valintaa. Eniten koulutusta oli saatu toimitustyöstä ja lähes yhtä paljon liittyen toimituskunnan kokoonpanoon ja käytäntöihin. Paljon koulutusta oli saatu myös tällä hetkellä monelle julkaisulle ajankohtaisista aiheista, kuten siirtymisestä toiselle alustalle.

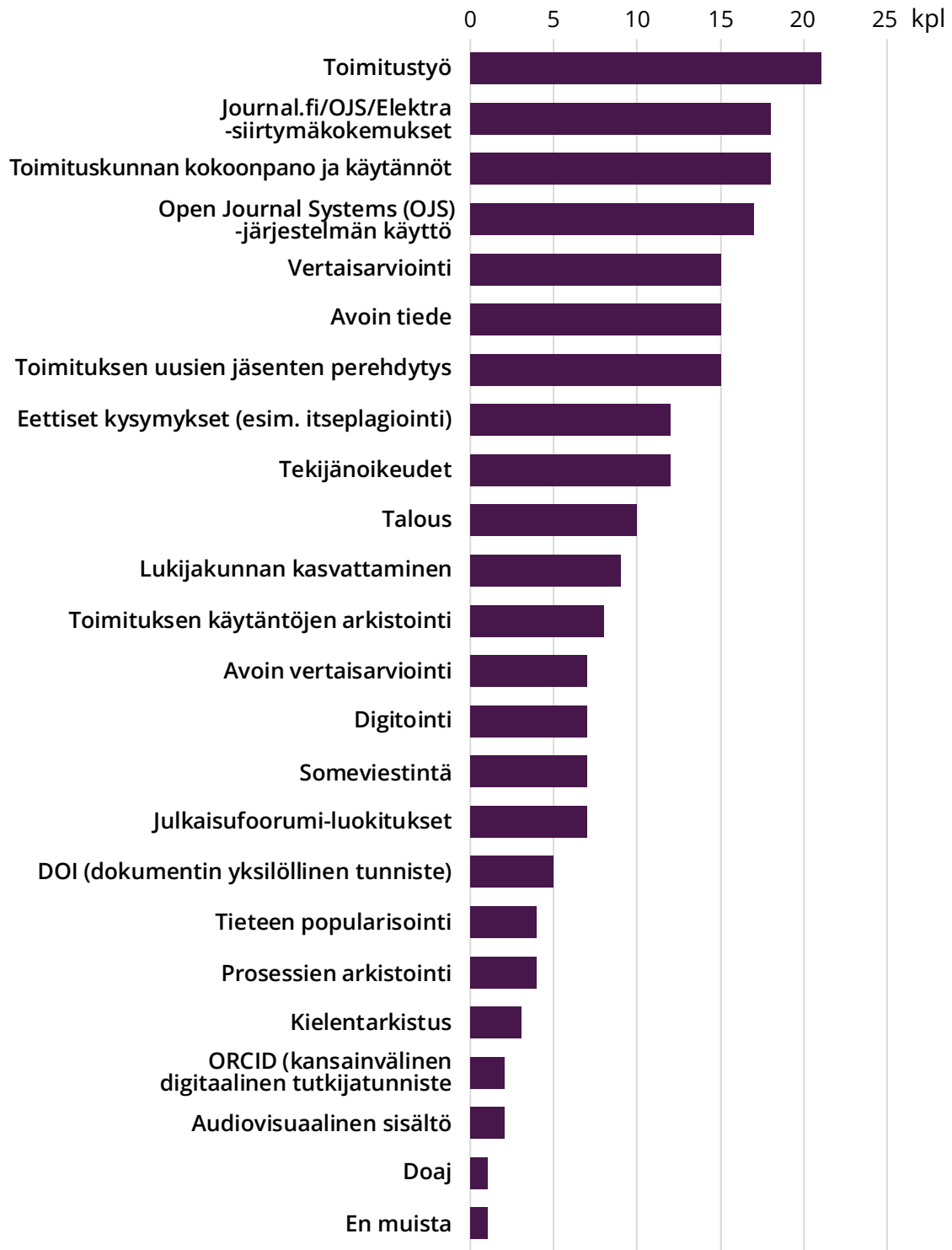
Jo käydyissä koulutuksissa olivat kärjessä konkreettiset teemat, mutta uutta koulutusta kaivattiin eniten abstraktimmista kysymyksistä. Esimerkiksi avoimesta tieteestä koulutusta toivoi 49 % vastanneista ja avoimesta vertaisarvioinnista koulutusta toivoi 41 %. Lähes yhtä moni, 39 %, kaipasi koulutusta ylipääntään vertaisarvioinnista. Selvityksen lopun avovastauksissa toivottiin koulutusta avoimeen julkaisemiseen liittyvien palveluiden kustannuksista.

Tietoa kaivattiin paljon myös eettisistä kysymyksistä (45 % vastaajista) ja tekijänoikeuksista (41 %). Näistäkin vastauksista voi lukea toimituskuntien pyrkimyksestä korkeatasoiseen ja saavutettavaan tieteelliseen julkaisemiseen. Yksi vastaaja toivoi säännöllistä yleisten eettisten toimintaperiaatteiden kertamista kaikissa tieteellisissä julkaisuissa. Toimintaperiaatteet kattavat esimerkiksi kysymyksiä siitä, mitä mahdollisia ongelmia voi liittyä samojen henkilöiden toimimiseen kahdessa tai useammassa toimituskunnassa samanaikaisesti.

Vastauksissa näkyy myös huoli kotimaisen tieteellisen julkaisemisen jatkuvuudesta lukijakunnan säilyttämisen ja kasvattamisen muodossa. 39 % kaipasi koulutusta suoraan lukijakunnan kasvattamisesta, 38 % someviestinnästä, 37 % tieteen popularisoinnista, 26 % audiovisuaalisesta sisällöstä ja yksi vastaaja halusi koulutusta, jossa etsittäisiin kiertelemättä ratkaisuja tieteellisten julkaisujen rahoitukseen liittyviin ongelmiin.

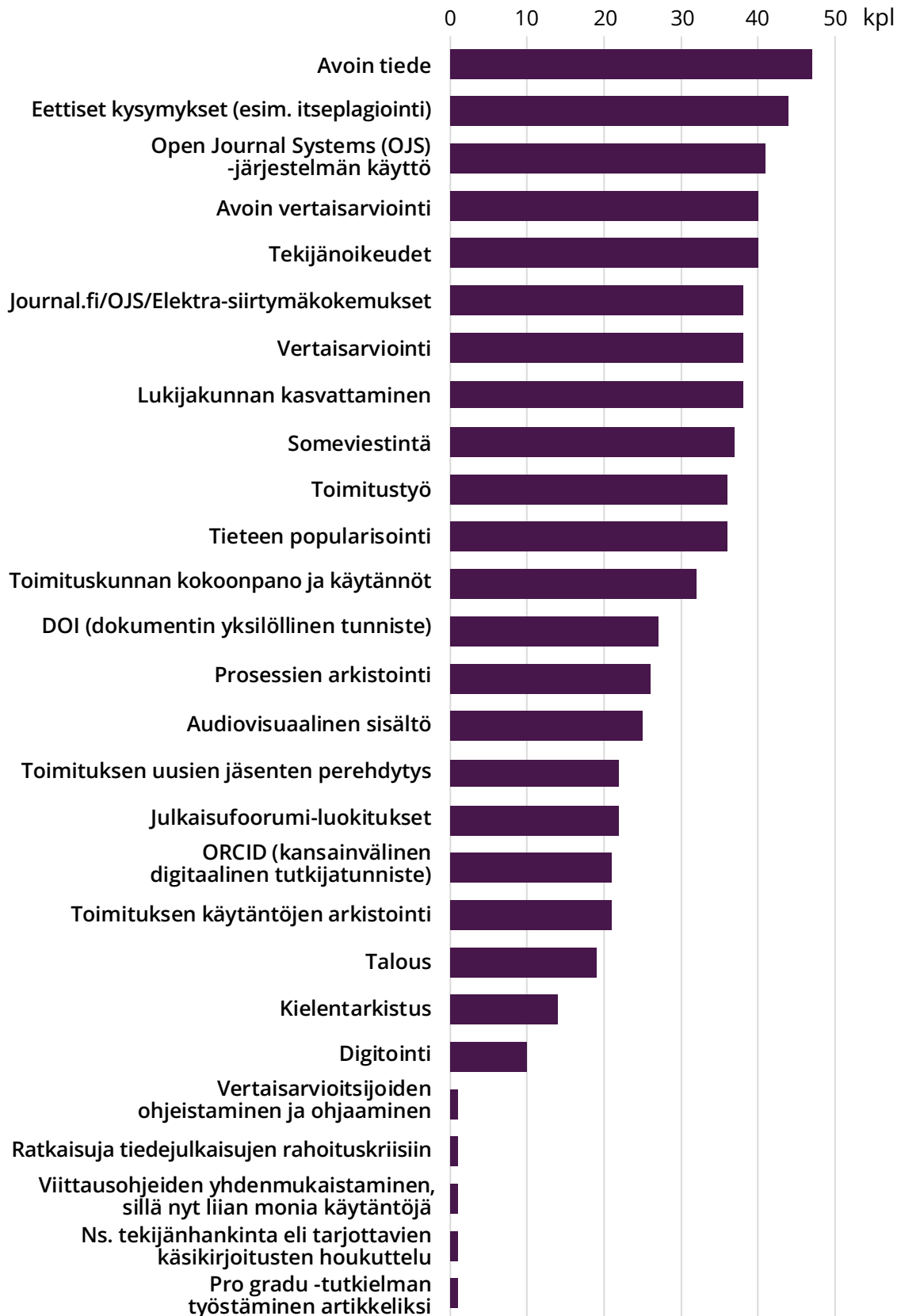
Koulutusaiheita käsiteltiin myös muissa kyselyn avovastauksissa. Yhdeksi koulutusten katvealueeksi nähtiin vierailevien päätoimittajien tehtävät ja mitä kaikkea ne pitävät sisällään. Ajantasaista tietoa kaivattiin myös muun muassa julkaisujen ranking-järjestelmistä ja kansainvälisiin viitetietokantoihin pääsemisestä.

Mitä käymäsi koulutus käsitteli?

Kaavio 3.

Mistä aiheista kaipaat koulutusta tai vertaisoppimista?

Kaavio 4.

KOULUTUKSISSA PIDETTIIN VUOROVAIKUTTEISUUDESTA

Vastaajat saivat omin sanoin kertoa, minkälaisen pedagogiikan he olivat kokeneet koulutuksissa erityisen hyväksi ja toimivaksi. 30 vastaajaa oli kirjoittanut avovastauksen. Ehdottomasti parhaiksi tavoiksi oli koettu käytännön harjoitukset sekä keskustelut tai ryhmätyöskentelyt.

Harjoitukset mainittiin viisitoista kertaa, yleensä yhdistettynä johonkin toiseen pedagogiseen muotoon, kuten esitelmään. Kaikki eivät avanneet millaisista harjoituksista oli kyse. Ne jotka mainitsivat, oli kyse yhteisestä työpajasta, jossa oli koko ajan mahdollista saada neuvoja. Käytännön kokeileminen omalla tietokoneella koettiin tärkeäksi ja hyödylliseksi. Yksi vastaajista kuvasi hyväksi kokemaansa etätyöskentelyä näin: ”Kukin on vuorollaan tehnyt omalla koneellaan ruudun jakaen toimittamiseen liittyviä prosesseja, ja muut näkevät etenevän sekä tekevät sitten perässä.” Harjoituksia oli tehty ja niitä myös toivottiin muun muassa WordPress-ohjelmiston ja OJS-järjestelmän käytöstä sekä Journal-järjestelmän käyttöön-otosta. Vaikkei olisi mahdollista itse harjoitella, niin toivottiin konkreettisia esimerkkejä.

Kokemusten jakaminen ja ryhmässä toimiminen mainittiin jossain muodossa lähes jokaisessa avovastauksessa. Muutamassa kyse oli mahdollisesti isommastakin työpajasta tai isommassa ryhmässä keskustelusta, mutta suurin osa viittasi pienryhmätyöskentelyyn. Muodosta riippumatta tärkeänä pidettiin muiden kokemusten kuulemista. Tärkeänä pidettiin myös keskustelujen hyvää ohjeistusta ja alustusta, joskus ennalta valmistellun aiheen tai ennakkotehtävän muodossa. Itsenäisesti opiskeltavat ennakkomateriaalit mainittiin neljässä vastauksessa. Yksi vastaaja kertoi syyksi, että kaikkien lukema ennakkomateriaali varmistaa osallistujien olevan suunnilleen samalla tasolla koulutuksen alkaessa. Esimerkiksi pienryhmäkeskustelut koettiin turhiksi, jos osallistujien lähtökohdat olivat hyvin erilaiset.

Esitelmät ja luennot mainittiin parikymmentä kertaa, joskin usein alustuksena harjoituksiin ja keskusteluun. Osa vastaajista toivoi interaktiivisuutta jo osaksi luentoa mainiten aktivoivat esitelmät ja keskustelevuuden luennon aikana. Yksittäisistä aiheista toivottiin esitelmiä erityisesti lakikäytäntöihin liittyvistä asioista.

Muutamassa vastauksessa tuotiin esiin, että myös koulutuksen jälkeen voi tarvita apua tai tietoa. Yksi vastaajista kertoi, että tietyn tahon koulutuksessa häntä oli neuvottu ottamaan myöhemmin tarvittaessa yhteyttä koulutuksen järjestäneen tahon tekniseen tukeen. Yksi vastaajista puolestaan jäi kaipaamaan ohjevideoita vielä koulutuksen jälkeenkin käytettäväksi.

Vastaajia pyydettiin kertomaan myös, minkälainen pedagogiikka oli koettu koulutuksissa puutteelliseksi tai turhaksi. Näitä

vastauksia oli vähemmän, ainoastaan 13. Vastaukset toistivat edellisen kysymyksen teemaa siitä, että luentoja ja esitelmien toivottiin olevan vähintään keskustelevia tai sitten toimivan alustuksena muuhun työskentelyyn. Yksi vastaajista kuvasi huonoa kokemustaan näin: "Luennointityyppinen yksinpuhelu ilman vuorovaikutusta, itsenäisesti luettava materiaali ja isotöiset harjoitukset."

Turhana koettiin koulutukset, jotka pysyttelevät liian yleisellä tasolla tai joilla ei ole selkeästi määriteltyä tarkoitusta. Vaikka luentoja, esitelmiä ja jonkin verran myös itsenäisesti tutustuttavaa materiaalia kaivattiin, kiinnitettiin huomiota ajan rajallisuuteen. Kovin pitkiä luentoja tai paljon aikaa vieviä lukupaketteja ei toivottu. Osa totesi, että kalenterista on helpompi löytää aikaa kompaktiin koulutukseen kuin siihen, että käy yksin läpi aineistoja.

Kyselyn loppupuolella vastaajia pyydettiin kertomaan vapaasti, miten koulutuksia ja koulutustarjontaa voisi kehittää ja vastauksissa toistuivat jo edellä esitetty, mutta joitakin tarkennuksia ja lisäpohdintoja kirjoitettiin. Vastaajat ehdottivat muun muassa webinaareja sekä vapaasti jaettavia verkkomateriaaleja, kuten luentoja. Kouluttajia toivottiin myös yli akateemisten rajojen eli kouluttajiksi toivottiin myös muun muassa kulttuurialan toimijoita tai mediassa työskenteleviä toimittajia.

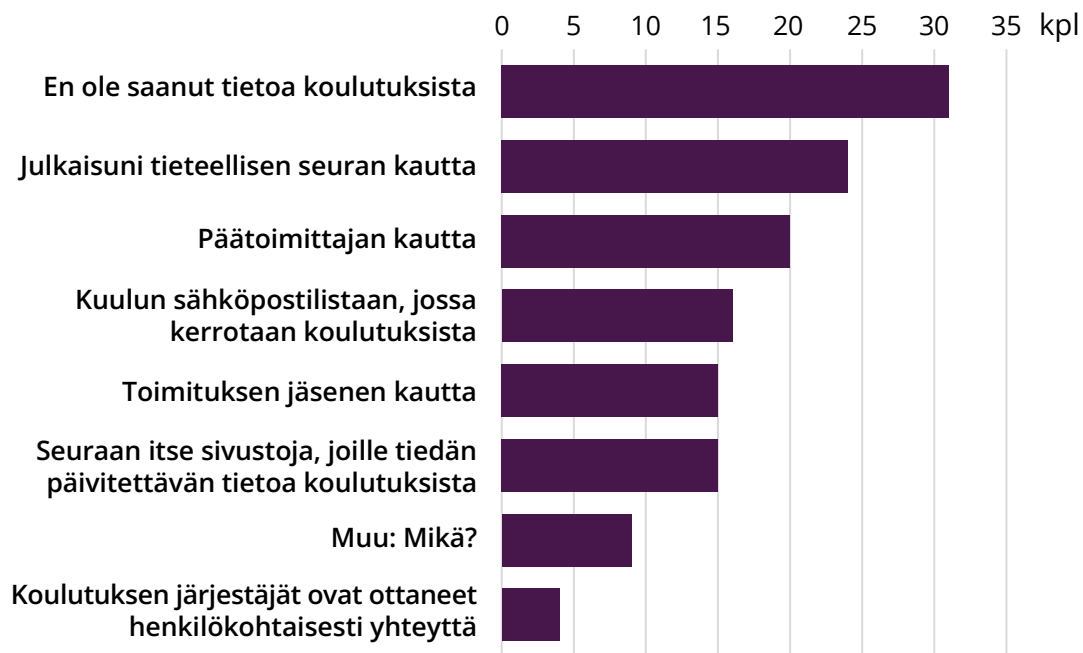
TIETOA KOULUTUKSISTA SAATIIN VAIHTELEVASTI

31 vastaajaa kertoi, ettei ollut koskaan saanut tietoa koulutuksista. (Kaavio 5.) Oma julkaisu tai julkaisun tieteellinen seura oli tärkeässä asemassa. 24 vastaajaa kertoi saaneensa tietoa oman julkaisun tieteellisen seuran kautta, 20 kertoi päätoimittajan jakaneen tietoa ja 15 kertoi toimituksen jäsenen kertoneen koulutuksista.

Myös oma aktiivisuus ja omat verkostot olivat tärkeitä koulutukseen liittyvän tiedon saamisessa. 16 kertoi kuuluvansa sähköpostilistaan, jossa kerrotaan myös koulutuksista. 15 kertoi itse seuraavansa sivustoja, joille he tietävät päivitettävän tietoa koulutuksista. Yksi vastaaja toivoi yhtä selkeää verkkosivua, jolle eri tahot kävisivät päivittämässä tarjoamansa ajankohtaiset koulutukset. Kolme kertoi saaneensa tietoa koulutuksista sosiaalisen median, kuten Facebookin ja Twitterin kautta. Facebook ryhmistä hyvänä tietolähteenä mainittiin "Tiede- ja tutkimusviestijät" -ryhmä sekä keväällä 2021 perustettu "Tieteellisten julkaisujen toimituskuntien kahvipöytä". Itse koulutuksissa käyneet kollegat mainittiin yhtenä tiedonlähteenä. Yksi vastaaja kertoi itse järjestäneensä tällaisia koulutuksia ja yksi kertoi, että häntä oli lähestytty henkilökohtaisesti. Useampi mainitsi, että olisi hyvä, että tietoa kaikista eri tahojen tarjoamista koulutuksista saisi keskitetyksi jonkin kanavan tai verkkosivun kautta.

Sähköpostilistoista mainittiin erikseen seuraavien toimijoiden listat: Suomen tiedekustantajien liitto, Tiedetoimittajain liitto, TSV, Agricola (Suomen humanistiverkon lista), ViestSuomi (Suomalaisten viestinnätutkijoiden lista), Kultut (Kulttuurintutkimuksen seuran lista), filosofia.fi ja avointiede.fi. Osittain näiden samojen toimijoiden verkkosivuja seurattiin, kun haluttiin itse etsiä sopivaa koulutusta. Eriksien sivustoista mainittiin Suomen tiedekustantajain liitto, TSV ja Tiedetoimittajain liitto. Koulutuksista oli saatu tietoa myös oman kustantajan kautta, TUHA-tutkimusetiikkaryhmän kautta ja oman yliopiston eettisen toimikunnan kautta. TSV:n kohdalla mainittiin myös heidän jäsenkirjeensä.

Mistä olet saanut tietoa koulutuksista?

Kaavio 5.

Tietoa oli saatu vaihtelevista kanavista, mutta sitä myös toivottiin saatavan eri tahojen kautta. (Kaavio 6.) Vastaajista tasan puolet oli tyytyväisiä jo olemassa oleviin kanaviin ja 18 % jo olemassa oleviin sähköpostilistoihin. 43 % piti käteväenä Facebook-ryhmää "Tieteellisten julkaisujen toimituskuntien kahvipöytä". 46 % kaipasi aiempien listojen lisäksi tai tilalle uutta ainoastaan tieteelliseen julkaisemiseen keskittyvää sähköpostilistaa. Toimiakseen lista kaipasi pitkäjänteisyyttä, joten ylläpitäjäksi tarvittaisiin mielellään jokin jo vakiintunut toimija. Listalla olisi tärkeää tiedottaa muidenkin kuin vain yhden toimijan järjestämistä koulutuksista ja samalla listan olisi

hyvä keskittyä yleisemmin tieteelliseen julkaisemiseen liittyviin kysymyksiin sekä julkaisujen välisen yhteistyön edistämiseen.

Jo olemassa olevista sähköpostilistoista tietoa kaivattiin pitkälti samoilta listoilta, mitkä mainittiin jo edellä. Tietoa koulutuksista toivottiin välitettävän erityisesti Agricolan ja TSV:n kautta. Lisäksi sähköpostilistoista mainittiin Kansantieto (Suomen Kansantietouden Tutkijain Seuran jäsenten lista), ST (Sukupuolentutkimuksen ja tasa-arvoasioiden tiedotuslista) ja Langnet (kielentutkimuksen tutkijaverkosto). Somen osalta mainittiin Twitter, mutta toisaalta toivottiin, ettei some olisi ainoa viestintäkanava. Yksi vastaaja kirjoitti mahdollisesti monen jakaman ajatuksen, että kanavalla ei sinänsä väliä, kunhan sitä ei tarvitse seurata aktiivisesti. Vastauksissa pohdittiin myös voiko julkaisujen toimitussihteereille laittaa koulutuksista viestiä.

Vastaajilta kysyttiin, onko hänen julkaisullaan mahdollisuus maksaa koulutuksesta ilman erillisen apurahan tai vastaavan hakemista. Suurin osa, 62 %, vastasi ettei tiedä. 29 % kertoi, ettei hänen julkaisullaan ollut varaa maksaa koulutuksista. Ainoastaan 9 % tiesi omalla julkaisulla olevan rahaa koulutuksia varten. Viisi avovastauksen kirjoittaneista arvioi käytettävissä olevan summan vajaasta sadasta eurosta maksimissaan 200 euroon. Yksi vastanneista kertoi hänen julkaisunsa pohtivan kustannuksia aina koulutuskohtaisesti. Koska kotimaisten tiedelehtien rahoitusmallin puuttuminen aiheuttaa jo itse varsinaisen julkaisu toiminnan toimintakyvylle suuria vaikeuksia, on ymmärrettävää, että suurimmalla osalla lehdistä ei todennäköisesti ole varaa maksaa koulutuksista.

Mitä kautta toivoisit saavasi tietoa tämän kyselyn perusteella järjestettävästä koulutuksesta ja yhteistyöstä?

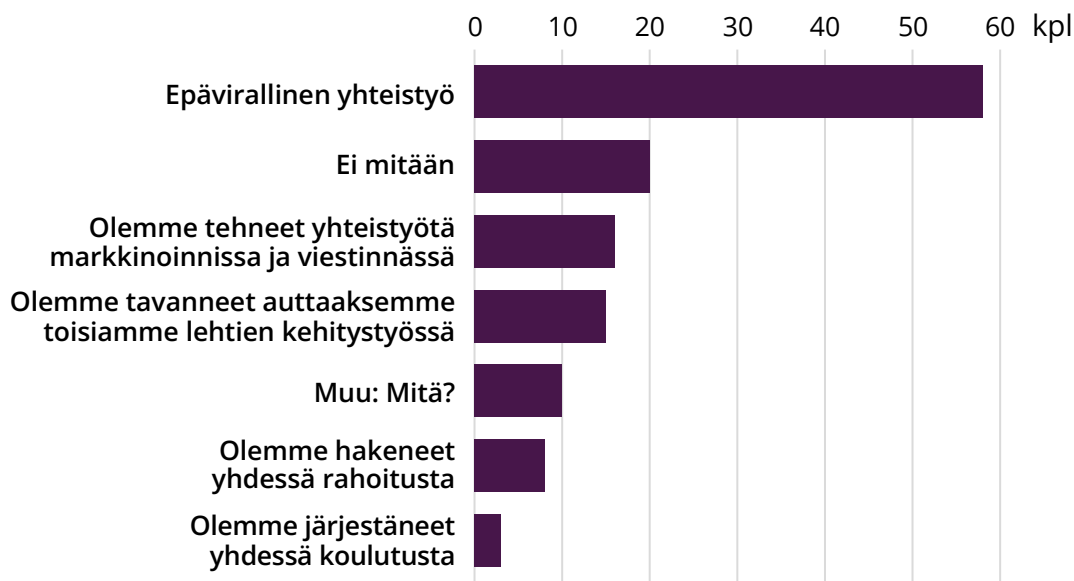
Kaavio 6.

TOIVEET TOIMITUSTEN VÄLISESTÄ YHTEISTYÖSTÄ

Vastaajat kertoivat tekemästään yhteistyöstä muiden tieteellisten lehtien kanssa. (Kaaviot 7 ja 8.) Kyselyssä kysyttiin erikseen tämän hetkisestä ja aiemmin tehdystä yhteistyöstä. 22 % kertoi, ettei tehnyt vastaushetkellä mitään yhteistyötä ja 18 % ilmoitti, ettei ollut aiemminkaan tehnyt yhteistyötä. Yhteistyömuodoista selkeästi yleisin oli odotetusti epävirallinen yhteistyö, jota kyselyssä tarkennettiin kattamaan esimerkiksi epäviralliset keskustelut toisen julkaisun toimituksen jäsenen kanssa. Epävirallista yhteistyötä kertoi tekevänsä tällä hetkellä 64 % ja tehneensä aiemmin 68 % vastaajista.

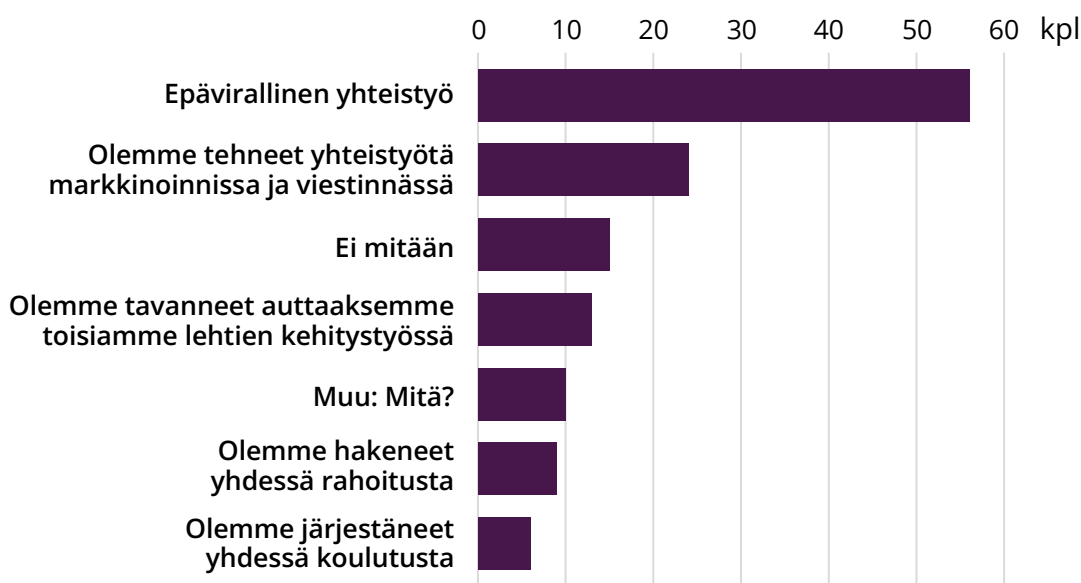
Suunnitelmallisempaa yhteistyötä oli sekä tällä hetkellä että menneisyydessä tehty eniten liittyen markkinointiin ja viestintään. Kyselyssä tätä kohtaa tarkennettiin kattamaan esimerkiksi vastavuoroisesti lehtiin laitettavat vaihtoilmoitukset. Lehtien eri toimijat olivat myös tavanneet liittyen lehtien kehitystyöhön. Jonkin verran oli haettu rahoitusta yhdessä. Yhteisrahoitusta kertoi hakeneensa aiemmin 11 % ja tällä hetkellä 9 %. Kaikista vähiten oli järjestetty yhdessä koulutusta. Avovastauksissa annettiin esimerkkejä yhteistyömuodoista. Tietoa muiden julkaisujen käytännöistä oli saatu esimerkiksi omaa julkaisua kustantavan seuran hallituksen jäseniltä, jotka toimivat useampien tieteellisten seurojen hallituksissa. Joihinkin julkaisuihin liittyi puolestaan toimittajien kansainvälinen työryhmä, jonka kanssa saattoi keskustella. Yhteistyömuodoista mainittiin myös yhteinen tiedelehtikierue sekä yhteiset tieteelliset seminaarit ja konferenssit, joissa oli voinut jakaa vastuita esimerkiksi siten, että yksi tieteellinen seura vastaa konferenssijulkaisusta ja toinen seura julkaisee konferenssiesitelmiin pohjautuvan teemanumeron.

Minkälaista yhteistyötä teette tällä hetkellä muiden tieteellisten lehtien kanssa?

Kaavio 7.

Minkälaista yhteistyötä olette menneisydessä tehneet muiden tieteellisten lehtien kanssa?

Kaavio 8.

Selkeä enemmistö oli kiinnostunut julkaisujen välisestä yhteistyöstä ja uusista yhteistyökuvioista. Tätä koskevaan kysymykseen vastasi kyllä 85 ja ainoastaan 17 vastasi ei. Edellisiin tämänhetkistä ja aiempaa yhteistyötä koskeviin kysymyksiin oli muutama vastannut, ettei yhteistyö joko koske juuri hänen tehtävänsä tai ei ole hänen vastuullaan hänen

tehtävänkuvassaan. Voitaneen olettaa, että ainakin osalla nämä ovat syitä olla kiinnostumatta yhteistyöstä.

Toimituskuntien välisessä yhteistyössä kiinnostivat eniten yhteisesti järjestetyt koulutukset (87 %). (Kaavio 9.) Myös erimuotoiset mahdollisuudet keskusteluun muiden toimituskuntien kanssa koettiin hyväksi yhteistyömuodoiksi: Toimituskuntien väliset avoimet keskustelutilaisuudet saivat kannatusta 63 % vastanneista, temaattiset tapaamiset (learning cafe) 59 % ja toimituskuntien väliset ohjatut käsittelylistalliset keskustelutilaisuudet 46 %. Avovastauksissa painottui tiedon ja kokemusten jakaminen. Vastaajat kaipasivat esimerkiksi oman ja muiden julkaisujen käytäntöjen ja toimintatapojen vertailua.

Koulutusmateriaalien jakamista julkaisujen toimituskuntien välillä kannatti 31 % vastanneista. Kaikki vastanneet olivat yhtä mieltä, että materiaali tulisi olla sähköisesti saatavilla esimerkiksi jonkin verkkosivun tai sähköpostilistan kautta. Avovastauksissa ehdotettiin myös, että voisi järjestää temaattisia koulutuksia ja kirjoittaa niiden pohjalta yleisempiä yhteisiä suosituksia ja ohjeistuksia jaettavaksi toimituskuntiin.

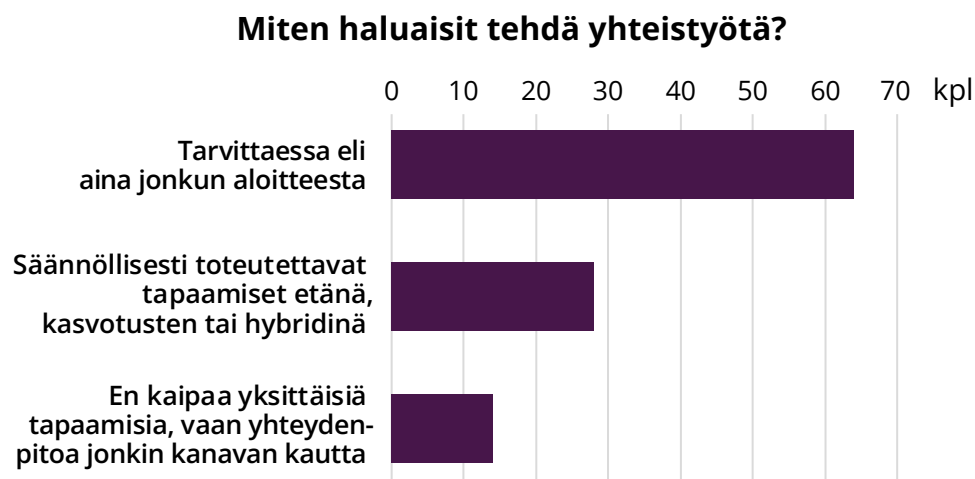
Julkaisuista viestimisessä haluttiin tehdä yhteistyötä esimerkiksi yhteisten podcastien tai yhdessä tuotetun sosiaalisen median sisällön muodossa. Vastauksissa nostettiin esiin toimituskuntien toimijoiden puolesta puhuminen yhteistyönä ja yhdessä kotimaisen tiedejulkaisemisen aseman parantaminen. Yhdessä vastauksessa painotettiin, kuinka ilman kunnollista rahoituspohjaa tehdään lähinnä talkootyöllä korkeatasoisia tieteellisiä julkaisuja samalla kun julkaisupaine kasvaa eivätkä julkaisut itse suoraan hyödy julkaisuista yliopistojen kerätessä julkaisupisteet.

Millaiseen julkaisujen väliseen yhteistyöhön haluaisit osallistua?

Kaavio 9.

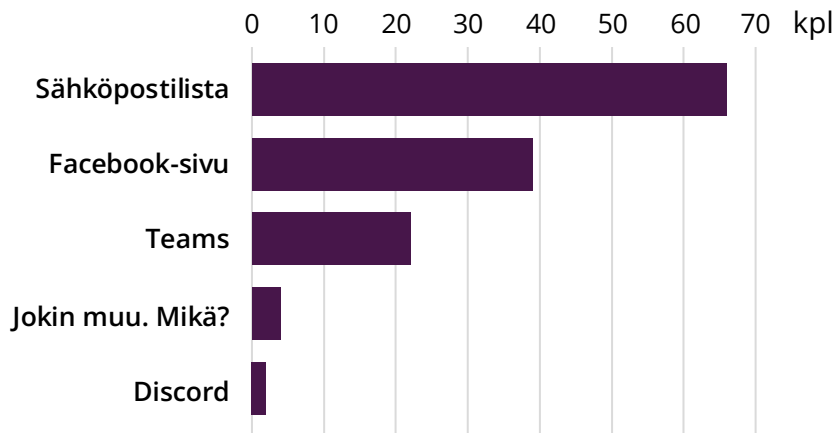
Vastaajilta kysyttiin, miten he haluaisivat yhteistyön toteuttaa ja suurin osa, kaikkiaan 77 % vastasi, että yhteistyötä olisi hyvä tehdä aina tarvittaessa eli jonkun aloitteesta. (Kaavio 10.) Voitaneen päätellä, että lehdissä on halukuutta yhteistyölle, mutta aktiivisia koollekutsujia ja yhteydenpitokanavia tarvitaan ulkopuolelta. Tämän selvityksen taustalla ollut hanke ja esimerkiksi hankkeen aikana syntynyt Facebook-ryhmä ovat pyrkimyksiä yhteistyön parantamiseen. Osa toivoi ennalta sovittua aikataulua yhteistyölle. 34 % haluaisi säännöllisesti toteutettavia tapaamisia olivat ne sitten etänä, kasvotusten tai hybridimuodossa. 17 % ei halunnut lainkaan yksittäisiä tapaamisia, vaan yhteydenpitoa jonkin kanavan kautta.

Kaavio 10.

Kysyttäessä mikä kanava olisi yhteydenpitoon paras, valitsi 81 % vastaajista sähköpostilistan toimivimmaksi. (Kaavio 11.) Toiseksi eniten ääniä sai Facebook-ryhmä, josta kysymyksessä annettiin esimerkiksi "Tieteellisten julkaisujen toimituskuntien kahvipöytä". Kolmanneksi eniten ääniä, 27 %, sai Teams. Discordia kannatti yhteydenpitoon kaksi vastaajaa. Yksi vastaajista ei haluaisi sähköpostilistaa eikä Facebook-ryhmää, vaan jonkin kevyen ja jaetun työtilan tarkentamatta kuitenkaan, mikä tämä voisi olla. Yksi toivoi, ettei tätä varten tehtäisi mitään uutta järjestelmää, vaan hyödynnettäisiin jo olemassa olevia. Yksi toteutettavissa oleva ehdotus oli säännöllinen tapaaminen aina jonkin joka tapauksessa järjestettävän tapahtuman yhteydessä, kuten vuosittaisten tiedejulkaisemisen päivien yhteydessä.

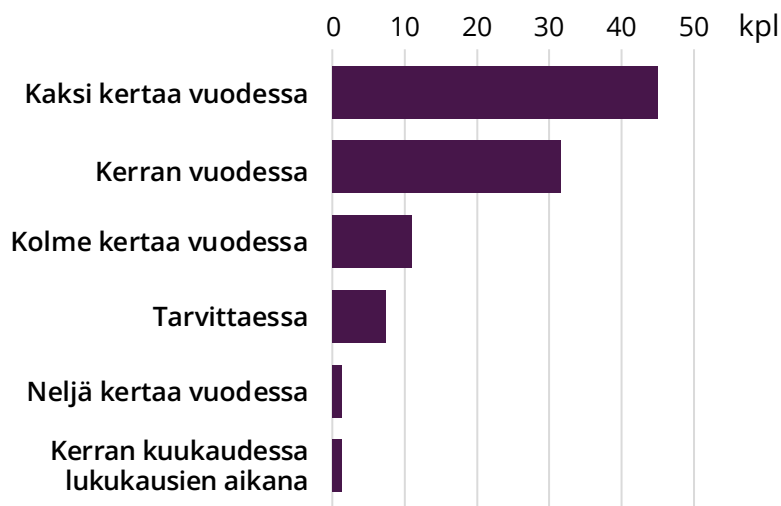
Minkä kanavan kautta haluaisit pitää yhteyttä?

Kaavio 11.

Suurin osa eli 56 % vastaajista toivoi tapaamisia kaksi kertaa vuodessa. (Kaavio 12.) 33 % piti hyvänä rytminä kerran vuodessa, yhdeksän vastaajaa toivoi tapaamisia kolme kertaa vuodessa ja ainoastaan yksi kaipasi tapaamisia kerran kuukaudessa lukukausien aikana. Avovastauksissa kuusi vastaajaa toivoi tapaamisia ainoastaan tarpeen mukaan.

Kuinka usein haluaisit tapaamisia järjestettävän?

Kaavio 12.

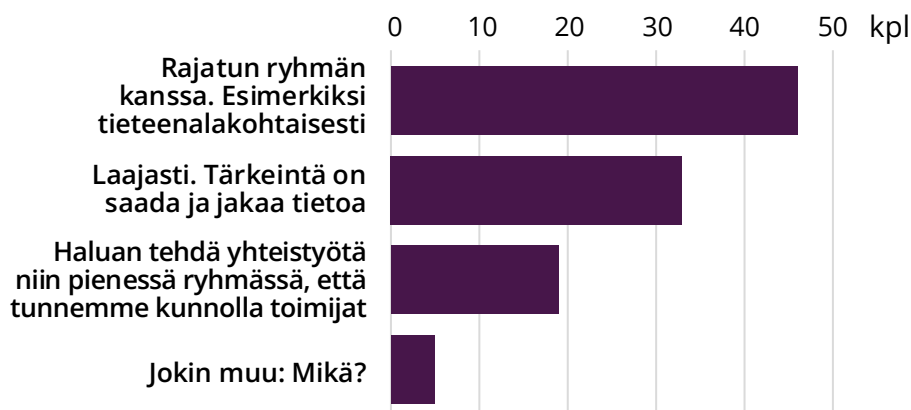
Yli puolet, 56 %, halusi tehdä yhteistyötä esimerkiksi tieteenala-kohtaisesti rajatun ryhmän kanssa. (Kaavio 13.) On hyvä huomioida, että sisällöllisemmissä aiheissa tieteenalakohtaisuus mahdollistaa syvempää ja tehokkaampaa työskentelyä. Rajatun joukon katsottiin olevan järkevää juuri tällaisissa erityisissä kysymyksissä, kuten arkistoviitekäytäntöjen kehittäminen, mutta myös haettaessa rahoitusta konkreettiseen yhteishankkeeseen. Yksi vastaajista katsoi rajatun joukon olevan perusteltua, koska "[t]ieteenala ja julkaisun painotukset määrittävät vahvasti sitä, mitä toimijoita kiinnostavat kysymykset ja ongelmat ovat". 23 % vastaajista toivoi yhteistyötä tehtävän niin pienessä ryhmässä, että toimijoihin on mahdollista kunnolla tutustua. Vastauksissa tuotiin esiin myös se, että ryhmän sisäinen luottamus mahdollistaa konkreettisten tapausesimerkkien käsittelyn.

Osa oli tarkentanut, että tieteenalakohtaisuus saattoi tarkoittaa kovinkin laajaa joukkoa, kuten kaikkia humanistisia ja yhteiskuntatieteellisiä julkaisuja. Tieteenalakohtaisuuden lisäksi huomioitiin julkaisemismuotojen kohtaisuus: Esimerkiksi kirjankustantaminen eroaa joiltain osin lehden julkaisemisesta.

Yksi rajattua ryhmää toivova halusi samalla monitieteisyyttä ja yhteyttä eri tieteenalojen julkaisuihin, joten rajatulla ryhmällä saatettiin ajatella myös ylipäättään pienempää ryhmää. Moni vastanneista huomioi, että pienempiä ryhmiä voi syntyä itsekseen tarpeen mukaan laajemmasta ja heterogeenisemmästä verkostosta. Yksi totesi, että rajatumpaa yhteistyötä voi kehittyä ainoastaan, jos ensin on käyty laajempaa keskustelua, luotu yhteishenkeä ja tutustuttu. Kaikissa vastauskohdissa toistui, että tarvetta on sekä laajemmalle että rajatummalle yhteistyölle eivätkä nämä sulje toisiaan pois.

Moni, yhteensä 40 % toivoi yhteistyötä laajasti pitäen tärkeimpänä sitä, että saisi tietoa ja pystyisi sitä jakamaan. Osa piti laajaa yhteistyötä hyvänä joissain tilanteissa, mutta useampi vastaajista piti tärkeänä, ettei yhteistyötä rajoiteta etukäteen. Eroista huolimatta yhteisiä asioita on kuitenkin paljon ja kysymykset rahoituksesta ja hyvistä toimituskäytännöistä koskettavat kaikkia julkaisijoita. Laajemmassa yhteistyössä voidaan tehdä myös kaikkia hyödyttäviä yleisluontoisia periaatepäätöksiä, linjauksia tai lausuntoja. Vastauksissa huudahdettiinkin: "Raja-aitojen kaataminen kannattaa aina!" Vastauksissa oli mukana myös huolta tiedejulkaisemisesta. Yhteistyötä kaivattiin yhteisen rintaman muodostamiseen tavoitteena varmistaa kotimainen ja suomenkielinen tiedejulkaiseminen myös tulevaisuudessa.

Missä laajuudessa haluaisit tehdä julkaisujen välistä yhteistyötä?

Kaavio 13.

TIETEELLISTEN JULKAISUJEN TOIMITUSKUNNISSA ON JATKUVA TIEDON JA OPPIMISEN TARVE

Tieteellisille julkaisuille on tyypillistä vaihtuvuus. Harva on samassa julkaisussa mukana hyvin montaa vuotta, sillä ihmisten työtilanteet muuttuvat ja joissain tehtävissä – kuten päätoimittajan – on usein valmiiksi sisäänrakennettu sykli. Vastaajilta kysyttiin, miten heidän omassa julkaisussaan on otettu vaihtuvuus huomioon. (Kaavio 14.) Kysymystä tarkennettiin kyselyssä selitysosalla: ”eli tiedon poistuminen toimituksen jäsenten lopettaessa ja tiedon tarve uusien aloittaessa?”

24 % kertoi, ettei ollut ainakaan itse tietoinen, miten vaihtuvuus olisi otettu huomioon ja 25 % tiesi tarkemmin julkaisunsa käytännöistä ja osasi kertoa, ettei vaihtuvuutta otettu lainkaan huomioon. Tämä on huolestuttavaa monelta kannalta. Tämä voi kertoa resurssien vähydestä ja siitä, ettei kenelläkään ole aikaa perehdyttää uusia tai kirjoittaa ylös toimituskunnan hyviä käytäntöjä ja muita oleellisia tietoja. Samalla toimituskuntaan eri tehtäviin tulevat jäävät yksin. Joillekin tehtävä tieteellisessä julkaisussa saattaa olla ensimmäinen laatuaan, jolloin hän joutuu opettelemaan ja selvittämään asioita, jotka hieman pidempään toimineilla saattaa olla jo itsestäänselvyksiä. Samalla toimituskuntien sisäiset käytännöt vaihtelevat suuresti, joten pidempäänkin tehtäviä tehneellä voi mennä paljonkin aikaa selvittäessään itsenäisesti uuden toimituskunnan tapoja.

Positiivista oli, että osassa toimituskuntia oli vaihtuvuus otettu huomioon ja rakennettu käytäntöjä ja kirjoitettu ylös ohjeita. 20 % kertoi, että heidän julkaisullaan oli perehdyttämiseen liittyen jo vakiintuneet käytännöt. 19 % vastasi, että toimitusprosessin tarkka kuvaus on aina uusien saatavilla ja 18 % kertoi, että tällainen materiaali jaetaan uusille, jotta he voivat itsenäisesti tutustua siihen. Perehdyttämiseen soveltuvaa

materiaalia säilytettiin ja jaettiin useammanlaisten kanavien kautta. Tiedosto saattoi löytyä esimerkiksi julkaisun omassa pilvitalennuskansiossa (esim. Google Drive, Dropbox) tai julkaisun käyttämän viestintäalustan tiedostoissa (esim. Teams). Materiaalia saatettiin kierrättää myös jäseneltä toiselle esim. sähköpostitse. Perehdyttämismateriaalin tarkkuus ja laajuus näytti myös vaihtelevan vastauksissa. Osa kertoi tarvittavat tiedot löytyvän julkaisun julkisilla internetsivuilla, kuten journal.fi-sivuilla. Materiaali saattoi tarkoittaa myös kattavampaa ja säännöllisesti päivitettävää toimituksen käsikirjaa, johon listattiin muun muassa käytännöt, vuosikello ja mallikirjeet. Vastauksissa huomioitiin, että myös koulutusmahdollisuuksia ja niiden ajankohtia on hyvä koota omaan tiedostoonsa, johon uudet voivat tutustua aloittaessaan.

11 % vastanneista kertoi julkaisunsa hyödyntävän työpärejä, joissa pidempään julkaisussa ollut perehdyttää uuden toimituskunnan jäsenen. 5 % kertoi, että heidän julkaisunsa sisällä järjestetään säännöllisin väliajoin koulutuksia, joissa huolehditaan samalla uusien perehdyttäminen. Avovastauksissa tuotiin esiin, että tehtävän haltuun ottamisessa voi hyödyntää myös ulkopuolisia koulutuksia, mutta silloin koulutuksiin pitäisi päästä heti tehtävää aloitettaessa tai jopa ennen aloittamista. Avovastauksissa kerrottiin joukkoperehdyttämisestä, jonka voidaan olettaa tarkoittavan sitä, että toimituskunnassa pidempään ollut perehdyttää kerralla kaikki esimerkiksi vuoden sisällä mukaan tulleet.

Avovastauksissa vastaajat avasivat oman julkaisunsa käytäntöjä mukana olevien henkilöiden vaihtuessa. Moni kuvasi kokeneempien hoitavan perehdytyksen. Tämä saattoi tarkoittaa yleisesti kaikkia toimituskunnassa mukana olevia, mikä tarkoittanee suhteellisen omalla painollaan sujuvaa ohjeistamista ja tiedon vaihtoa. Muutama vastanneista kertoikin, että uusille kerrotaan käytännöistä aina tilanteen mukaan asioiden edetessä. Joissain julkaisuissa perehdyttäminen oli aivan tiettyjen henkilöiden vastuulla, mikä tarkoitti lähinnä toimitussihteeriä ja päätoimittajaa. Tämä saattoi tarkoittaa suunnitelmallisempaa ohjeistusta, jossa tavataan kasvokkain ja annetaan uudelle kirjallisia ohjeita, mutta myös niin sanotusti lennossa ohjeistamista. Vastauksissa huomioitiin myös se, että omaan tehtävään perehdyttämisen jälkeenkin oppiminen ja taitojen kartuttaminen jatkuu ja kysymyksiä tulee aina uusia pitkin matkaa. Toisaalta tuotiin esiin, että kaikkiin uusiin eteen tuleviin kysymyksiin ei tarvitse löytyä vastausta oman julkaisun sisältä, jos olisi olemassa laajempi, aktiivinen ja avulias sosiaalisen median ryhmä juuri tällaista varten.

Jotta kokeneemmat saattoivat olla uusien apuna ja tukena, ei koko toimituskunta voinut vaihtua kerralla. Moni vastanneista painottikin tämän tärkeyttä. Joissain toimituskunnissa hyödynnettiin kokeneempien tietotaitoa siten, että toimittajien

tai päätoimittajien vaihtuessa vaihto ei tapahtunut saman tien, vaan siten, että sekä väistyvät että uudet toimituskunnan jäsenet työskentelivät jonkin aikaa samanaikaisesti. Päätoimittajan osalta tämä tarkoitti, että väistynyt päätoimittaja jatkoi toimituskunnan jäsenenä esimerkiksi vuoden ajan vielä päätoimittajakauden jälkeen. Yksi vastanneista kertoi heidän julkaisussaan olevan käytössä kiertävä päätoimittajuus, jolloin tietotaitoa tehtävästä tulee väistämättä jaettava muiden kanssa. Vastauksissa huomioitiin myös toimituskuntien kokoerot. Pienissä toimituskunnissa yhteydenpito saattoi olla hyvinkin helppoa ihmisten tutustuessa toisiinsa yhteisen työn myötä.

Mukana oli esimerkki myös aivan toisenlaisesta ratkaisusta. Vastaajan mukaan julkaisun koko toimituskunta päätoimittajaa myöten vaihtui säännöllisin väliajoin eikä väistyvän ja uuden toimituskunnan välillä ollut suuremmin kommunikaatiota. Uusi toimituskunta haki aina omat tapansa ilman perehdytystä tai muuta vinkkiä aiemmalta toimituskunnalta.

Avovastauksissa huomioitiin toimituskuntien vaihtuvuuden voivan vaikuttaa julkaisun ulkopuolisiin suhteisiin: ”Olisi tärkeää, että yhteistyö olisi rakennettu siten, ettei toimituksen vaihtuminen katkaisisi sitä.”

Miten omassa julkaisussasi on otettu huomioon toimituksen vaihtuvuus?

Kaavio 14.

Kyselyn lopuksi vastaajia pyydettiin kertomaan vapaasti, miten koulutuksia ja koulutustarjontaa voisi kehittää ja mitä muuta vastaajat haluaisivat kertoa omista koulutus- ja yhteistyötarpeistaan.

Läpi kyselyn toistuivat toiveet muiden tieteellisten julkaisujen toimituskunnilta oppimisesta. Tämä saattoi tapahtua erilaisten yhteisten keskustelujen muodossa, mutta vastauksissa toivottiin myös koulutuksia, joissa hyödynnettäisiin tätä julkaisuissa jo olevaa asiantuntemusta. Jaetun tietotaidon lisäksi vastauksissa toistui toive ylipäättään tutustua muihin tieteellisten julkaisujen toimituskuntiin.

Yhteistyön haasteina eivät tämän selvityksen perusteella ole haluttomuus tehdä yhteistyötä, vaan muun muassa työajan rajallisuus, toimituskausien lyhyys ja toimituskuntien jäsenten vaihtuvuus, joka myös voi katkaista jo alkaneita yhteistyökuvioita.

Kysely oli suunnattu ensi sijassa kotimaisille tieteellisille lehdille, mutta vastaajissa oli mukana myös esimerkiksi kirjankustantajan toimituskuntaan kuuluvia. Onkin tärkeää muistaa, että tieteellinen julkaiseminen kattaa lehtien lisäksi monimuotoisesti artikkelikokoelmia ja monografioita eikä näidenkään toimituskuntia tule unohtaa koulutuksia ja yhteistyökuvioita suunniteltaessa.

Kielikysymykset nousivat esiin pitkin kyselyä. Koulutuksia toivottiin myös ainakin ruotsin ja englannin kielellä. Samalla suomenkieliseen julkaisemiseen liittyvät haasteet ja tällaisen julkaisemisen arvostus mainittiin useita kertoja vastauksissa. Moni näki tärkeäksi pohtia yhdessä, miten houkutella tutkijoita kirjoittamaan suomen kielellä ja JuFo-1- ja JuFo-2-journaaleihin. Näistä teemoista kaivattiin yhteisiä keskustelutilaisuuksia.

Kyselyssä keskityttiin kotimaisiin tieteellisiin julkaisuihin, mutta moni toivoi enemmän tietoa myös kansainvälisten julkaisujen toimintamalleista.

Avovastauksissa toistuivat resurssien rajallisuus ja yksi vastaajista totesi häntä harmittavan, ettei hän toimituskunnan työltä ehtisi osallistua koulutuksiin, vaikka niitä olisikin juuri hänelle tarjolla.

Kyselyssä oli vertaisarvioijat rajattu toimitustyöskentelyn ulkopuolelle, mutta muutamassa vastauksessa toivottiin huomion kiinnittämistä myös vertaisarviointiin ja vertaisarvioitsijoiden ohjeistamiseen. Tieteellisessä julkaisemisessa tämä prosessi on oleellinen osa laadun varmistamista. Yksi vastaaja esitti, että kaikki osapuolet voisivat hyötyä jonkinlaisesta kotimaisten julkaisujen yhdessä laatimasta huoneentaulusta, johon olisi koottu parhaiksi koettuja arvioinnin käytäntöjä ja palautteen annon tapoja.

Vastaajat toivoivat myös nuorille tutkijoille yhteistä koulutusta tieteellisen julkaisemisen vaiheista aina suunnittelusta jo julkaistun artikkelin eliniän pidentämiseen. Koulutuksen nähtiin

voivan hyödyttää sekä tutkijoita että julkaisuja tasokkaampien käsikirjoitusten muodossa. Tämän osalta selvityksestä vastannut hanke on jo ehtinyt toteuttamaan kaikille HAKA-tunnukset omaaville vapaasti katsottavissa olevan kymmenen luennon kokonaisuuden, joka löytyy osoitteesta:

<https://moodle.utu.fi/course/view.php?id=21914>

YHTEENVETO

TIETEELLISEN JULKAISUN TEKEMISEEN osallistuu julkaisusta riippuen vaihteleva joukko ihmisiä eri tehtävänkuvineen. Toimitusten henkilömäärä, tehtävienjako ja vakiintuneet käytännöt vaihtelevat suurestikin eri julkaisujen välillä. Eroja löytyy myös kulurakenteissa ja siinä, mistä julkaisu pääasiassa saa tulonsa kuluja kattamaan. Halu kehittää omaa osaamista, omaa julkaisua sekä laajemmin kotimaista tieteellistä julkaisua ylittää nämä erot. Selvityksen perusteella on selvää, että jo olemassa olevaa laajemmalle tarjonnalle koulutuksia on tarvetta ja yhteistyökuvioita kaivataan nykyistä monipuolisemmin. Koulutusta ja yhteistyötä suunniteltaessa on hyvä kiinnittää huomiota seuraaviin kyselyn vastauksissa korostuneisiin huomioihin.

Vahva halu kehittyä omassa tehtävässä ja pitää yllä korkeaa tasoa

Toimituskunnissa toimii henkilöitä, jotka ovat motivoituneita kehittymään tehtävässään. He ovat innokkaita kartuttamaan tietotaitoaan ja huolehtimaan oman julkaisunsa tieteellisestä tasosta ja yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta.

Resurssien vähäisyys

Suurimpana ongelmana toistuu resurssien vähyys, mikä viittaa rahan lisäksi ajanpuutteeseen. Tieteellisessä julkaisussa toimitaan usein muiden tehtävien ohessa. Oma rooli julkaisussa saattaa jo sellaisenaan viedä paljon aikaa ja rahallinen korvaus on usein nimellinen. Tämä ei vaikuta motivaatioon, mutta näkyy toiveena tehokkuuteen.

Koulutusten osalta tämä tarkoittaa selkeään yksittäiseen asiaan keskittymistä ja alhaista hintaa. Jos koulutuksessa on kyse käytännöllisistä asioista, on näiden opettelu jo koulutuksen aikana tärkeää.

Yhteistyön osalta tämä tarkoittaa sitä, että harvalla on mahdollisuuksia itse järjestää ja mainostaa tilaisuuksia. Järjestämisvastuu olisi oltava joko jollain julkaisujen ulkopuolisella taholla tai sitten yhteistyötä on rakennettava ja ylläpidettävä vapaamuotoisesti esimerkiksi sosiaalisen median tai muun helposti käyttöön otettavan viestintäkanavan kautta.

Jatkuva tarve keskustelulle ja kokemusten vaihdolle

Keskustelulle on suuri tarve niin koulutuksissa että mahdollisissa yhteistyömuodoissa. Tieteellisten julkaisujen toimituskunnissa on huomattavan paljon asiantuntijuutta ja julkaisemisen eri vaiheisiin liittyvää tietotaitoa. Tätä on tärkeä hyödyntää niin

julkaisujen sisällä, mutta myös toimituskuntien välillä. Tämänhetkistä laajempi toimituskuntien välinen kommunikaatio palvelisi kaikkien intressejä. Kommunikaatio voi olla muodoltaan hyvinkin monenlaista aina epävirallisesta ajatustenvaihdosta tarkkaan ohjattuihin keskusteluihin alustuksineen. Samalla olisi tärkeä löytää pidempijänteistä yhteydenpitoa, joka ei katkea esimerkiksi toimituskunnan jäsenten vaihdoksiin. Kyselyn vastauksissa tarve kiteytettiin seuraavasti: ”Vuorovaikutus, sitä kaipaamme muiden toimituskuntien kanssa.”

Huoli suomenkielisen tieteellisen julkaisemisen tulevaisuudesta

Kotimaisten suomenkielisten tieteellisten julkaisujen tulevaisuus on tiedepoliittinen kysymys. Julkaisuissa on vahva halu pitää yllä ja kehittää suomenkielistä julkaisemista. Tasokkaat julkaisut tarvitsevat rahoitusta ja ulkopuolisten tahojen tukea muun muassa ilmaisten tai huokeiden koulutusten muodossa. Julkaisut tarvitsevat kirjoittajia, mikä vaatisi suomenkielisten artikkeleiden arvostuksen näkymistä ja siihen kannustamista yliopistoissa. Tärkeää olisi myös suomalaisen median kiinnostus kotimaisiin tieteellisiin julkaisuihin ja niissä esiteltyihin tutkimustuloksiin.

LÄHTEET

Aaltonen, Mari, Nina Edgren-Henrichson, Minttu Jaakkola, Leena Kaakinen, Päivi Kaiponen, Kalle Korhonen, Kaisa Kulkki, Mikael Laakso, Jaana Lamberg, Annina Lattu, Pekka Nygren, Sami Syrjämäki, Jussi Varkemaa, Timo Vilén (2021). *Tutkimusjulkaisujen avoimen saatavuuden suositus tutkimusrahoittajille*. Vastuullisen tieteen julkaisusarja (1). Helsinki.

Heinonen, A. & Raevaara, T. (2012). Yliopistojen kolmas tehtävä jää vaille toteutusta ja tukea. *Tieteessä tapahtuu* 30 (5), 3–8. <https://journal.fi/tt/article/view/6875>

Hellman, H. & Poteri, E. (2012). Kotimainen julkaisuautoiminta uuden rahoitusmallin ja Julkaisufoorumin jälkeen. *Media & Viestintä* 35 (3–4), 6–19. <https://journal.fi/mediaviestinta/article/view/62877>

Julkaisufoorumi. *Julkaisukanavahaku*. <https://www.tsv.fi/julkaisufoorumi/haku.php?lang=fi>, haettu 23.2.2022.

Korkeamäki, Laura, Elina Late, Janne Pölönen, Lea Ryyänen-Karjalainen, Sami Syrjämäki (2019). *Tieteelliset seurat Suomessa 2018*. Tieteellisten seurain valtuuskunnan verkkojulkaisuja 7. Helsinki.

Lehtisalo, Anneli (2021) Kuka kaipaa tiedeyhteisöä? *Media & viestintä* 44 (4), i–iii.

Mäenpää, Jenni (2020) Tieteen talkoolaiset. *Media & viestintä* 43 (1), i–iii.

LIITE 1: KYSELYLOMAKE

TIETEELLISTEN JULKAISUJEN TOIMITUSTEN JÄSENTEN YHTEISTYÖ- JA KOULUTUSTARVE

Kymmenen tieteellistä julkaisua (Nuorisotutkimus, Janus, Gerontologia, Media & viestintä, Ennen & nyt, Kasvatus & Aika, Historiallinen Aikakauskirja, Kasvatus, Aikuiskasvatus ja Sosiologia) kehittää tiedejulkaisujen koulutusta ja toimitusten välistä yhteistyötä. Suomen tiedekustantajien liitto ry. rahoittaa hanketta tekijänoikeusjärjestö Kopioston keräämillä tiedejulkaisujen käyttökorvauksilla.

Vastaamalla kyselyyn autat meitä kehittämään toimintaa, joka vastaa tiedelehkien tekijöiden tarpeisiin.

Vastaaminen vie noin 15 minuuttia.

Vastaukset raportoidaan hankekumppaneiden julkaisuissa sekä itsenäisessä TSV:n julkaisemassa raportissa. Aineisto käsitellään luottamuksellisesti, ja kyselyyn pohjautuvissa julkaisuissa kunnioitetaan vastaajien anonymiteettiä. Nuorisotutkimusseura vastaa rekisterin pitämisestä ja tallettaa vastaukset hankkeen ajan seuran oman tietosuojaselosteen mukaisesti. Hankkeen päätyttyä vastaukset tallennetaan anonymisoituina Yhteiskuntatieteelliseen tietoarkistoon, jossa aineiston saatavuus rajataan luokkaan B eli tutkimukseen, opetukseen ja opiskeluun käytettävät aineistot. Näiden lataaminen edellyttää Ailan asiakkaaksi rekisteröitymistä ja sitoutumista aineistojen käyttöehtoihin.

Ennen siirtymistä eteenpäin, tutustu kyselyn tietosuojaselosteeseen.

Kysely on määrä uusia muutaman vuoden välein.

Kysely on auki 13.4.–11.5.2021.

Hankkeesta antaa lisätietoa koordinaattori Annastiina Mäkilä, aemaki@utu.fi

1. Olen tutustunut yllä oleviin tietoihin ja tietosuojaselosteeseen ja hyväksyn ne.*

- Kyllä.
- Ei.

TAUSTATIETOJA.

2. Kuinka monta vuotta sinulla on kokemusta toimituksissa toimimisesta mukaan lukien kaikki toiminta (taitto, toimittaja, toimitussihteeri, jne.) paitsi vertaisarviointi?

- 0–1
- 2–5
- 6–10
- 11–20
- 21–30
- 30+

3. Missä julkaisussa toimit tällä hetkellä?

Jos toimit useammassa kuin yhdessä julkaisussa, ilmoita ne kysymyksissä nro 4. ja 5.

- En toimi juuri tällä hetkellä missään julkaisussa.
- AFinLA-e: Soveltavan kielitieteen tutkimuksia
- AFinLA:N vuosikirja
- Agricultural and Food Science
- Aikuiskasvatus
- Ainedidaktiikka
- Ajatus
- Alue ja Ympäristö
- Ammattikasvatuksen aikakauskirja
- Apples – Journal of Applied Language Studies
- Approaching Religion
- Arctos
- AURICA. Scripta a Societate Porthan edita
- Budkavlen
- Diakonian tutkimus
- Elore
- Ennen ja nyt: Historian tietosanomat
- Ethnologia Fennica
- Etnomusikologian vuosikirja
- Faravid – Historian ja arkeologian tutkimuksen aikakauskirja
- Fennia
- Finnisch-Ugrische Forschungen
- Finnish Journal of eHealth and eWelfare
- Finnish Yearbook of Population Research
- Folkmålsstudier
- Genos

- Gerontologia
- Hallinnon Tutkimus
- Historiallinen aikakauskirja
- Historisk Tidskrift för Finland
- Historiska och litteraturhistoriska studier
- Hoitotiede
- Idäntutkimus
- Informaatiotutkimus
- Iskos
- J@rgonia
- Janus: Sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön tutkimuksen aikakauslehti
- Journal of the International Society for Orthodox Music
- Joutsen/Svanen – Erikoisjulkaisut
- Joutsen/Svanen. Kotimaisen kirjallisuudentutkimuksen vuosikirja
- Kasvatus
- Kasvatus & Aika
- Kirjallisuudentutkimuksen aikakauslehti Avain
- Koulu ja menneisyys
- Kulttuurintutkimus
- Kulttuuripolitiikan tutkimuksen vuosikirja
- Kulutustutkimus.Nyt
- Kuntoutus
- Lähde: historiatieteellinen aikakauskirja
- Lähikuva – audiovisuaalisen kulttuurin tieteellinen julkaisu
- Maaseutututkimus
- Matkailututkimus
- Media & viestintä
- Mirator
- Neuphilologische Mitteilungen
- Nordia Geographical Publications
- Nordic journal of surveying and real estate research
- Nordisk Judaistik
- Nuorisotutkimus
- Poliittinen talous
- Poliitiikka
- Prologi
- Puhe ja kieli
- Sananjalka
- Science & Technology Studies
- Scripta Instituti Donneriani Aboensis

- Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti
- Sosiaalipedagoginen aikakauskirja
- Sosiologia
- Studia Celtica Fennica
- SQS – Suomen Queer-tutkimuksen Seuran lehti
- Studia Orientalia Electronica
- Suomalais-Ugrilaisen Seuran Aikakauskirja
- Suomen Antropologi
- Suomen Museo
- Suomen Sukututkimusseuran Vuosikirja
- Tahiti
- Tekniikan Waiheita
- Temenos
- Terra
- Tiede ja ase
- Tiede ja edistys
- Tiedepolitiikka
- Trio
- Työelämän tutkimus
- Työväentutkimus
- Uralica Helsingiensia
- Uskonnontutkija – Religionsforskaren
- Virittäjä
- Viipurin Suomalaisen Kirjallisuusseuran toimitteita
- Yhdyskuntasuunnittelu

4. Missä julkaisussa toimit tällä hetkellä? (Toinen julkaisu.)

- En toimi tällä hetkellä missään / muissa julkaisuissa.
- AFinLA-e: Soveltavan kielitieteen tutkimuksia
- AFinLA:N vuosikirja
- Agricultural and Food Science
- Aikuiskasvatus
- Ainedidaktiikka
- Ajatus
- Alue ja Ympäristö
- Ammattikasvatuksen aikakauskirja
- Apples – Journal of Applied Language Studies
- Approaching Religion
- Arctos
- AURICA. Scripta a Societate Porthan edita
- Budkavlen
- Diakonian tutkimus
- Elore
- Ennen ja nyt: Historian tietosanomat

- Ethnologia Fennica
- Etnomusikologian vuosikirja
- Faravid – Historian ja arkeologian tutkimuksen aikakauskirja
- Fennia
- Finnisch-Ugrische Forschungen
- Finnish Journal of eHealth and eWelfare
- Finnish Yearbook of Population Research
- Folkmålsstudier
- Genos
- Gerontologia
- Hallinnon Tutkimus
- Historiallinen aikakauskirja
- Historisk Tidskrift för Finland
- Historiska och litteraturhistoriska studier
- Hoitotiede
- Idäntutkimus
- Informaatiotutkimus
- Iskos
- J@rgonia
- Janus: Sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön tutkimuksen aikakauslehti
- Journal of the International Society for Orthodox Music
- Joutsen/Svanen – Erikoisjulkaisut
- Joutsen/Svanen. Kotimaisen kirjallisuudentutkimuksen vuosikirja
- Kasvatus
- Kasvatus & Aika
- Kirjallisuudentutkimuksen aikakauslehti Avain
- Koulu ja menneisyys
- Kulttuurintutkimus
- Kulttuuripolitiikan tutkimuksen vuosikirja
- Kulutustutkimus.Nyt
- Kuntoutus
- Lähde: historiatieteellinen aikakauskirja
- Lähikuva – audiovisuaalisen kulttuurin tieteellinen julkaisu
- Maaseutututkimus
- Matkailututkimus
- Media & viestintä
- Mirator
- Neuphilologische Mitteilungen
- Nordia Geographical Publications
- Nordic journal of surveying and real estate research
- Nordisk Judaistik
- Nuorisotutkimus
- Poliittinen talous

- Poliitiikka
- Prologi
- Puhe ja kieli
- Sananjalka
- Science & Technology Studies
- Scripta Instituti Donneriani Aboensis
- Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti
- Sosiaalipedagoginen aikakauskirja
- Sosiologia
- Studia Celtica Fennica
- SQS – Suomen Queer-tutkimuksen Seuran lehti
- Studia Orientalia Electronica
- Suomalais-Ugrilaisen Seuran Aikakauskirja
- Suomen Antropologi
- Suomen Museo
- Suomen Sukututkimusseuran Vuosikirja
- Tahiti
- Tekniikan Waiheita
- Temenos
- Terra
- Tiede ja ase
- Tiede ja edistys
- Tiedepolitiikka
- Trio
- Työelämän tutkimus
- Työväentutkimus
- Uralica Helsingiensia
- Uskonnotutkija – Religionsforskaren
- Virittäjä
- Viipurin Suomalaisen Kirjallisuusseuran toimitteita
- Yhdyskuntasuunnittelu

5. Nimeä tähän julkaisun nimi, jos julkaisuasi ei löydy listasta tai toimit useammassa kuin kahdessa julkaisussa.

6. Missä roolissa/rooleissa toimit tällä hetkellä?

- Päätoimittaja
- Toimituskunnan jäsen (ei tekstien toimitustyötä)
- Vertaisarvioitujen tekstien toimittaja
- Ei-vertaisarvioitujen tekstien toimittaja (katsaukset, puheenvuorot, palstat, yms.)
- Kirja-arviotoimittaja
- Toimitussihteeri
- Taittäjä
- En toimi juuri tällä hetkellä missään roolissa.
- Muu: Mikä?

7. Missä rooleissa olet toiminut aiemmin?

- Päätoimittaja
- Toimituskunnan jäsen (ei tekstien toimitustyötä)
- Vertaisarvioitujen tekstien toimittaja
- Ei-vertaisarvioitujen tekstien toimittaja (katsaukset, puheenvuorot, palstat, yms.)
- Kirja-arviotoimittaja
- Toimitussihteeri
- Taittäjä
- Muu: Mikä?

AIEMPI KOULUTUS TIETEELLISTEN JOURNAALEIDEN TOIMINTAAN LIITTYEN.

8. Oletko aiemmin osallistunut tieteellisten julkaisujen toimituksille suunnattuihin tai julkaisun toimituksen sisäisiin koulutuksiin tai perehdytystilaisuuksiin? *

- En.
- Kyllä.

9. Mikä taho on tarjonnut koulutuksen?

- Tieteellisten seurain valtuuskunta (TSV)
- Tiedetoimittajien liitto
- Tiedekustantajien liitto
- Lehden itse tilaama koulutus
- Lehden sisäinen koulutus/perehdytys
- En muista.
- Muu: Mikä?

10. Mitä käymäsi koulutus käsitteli?

- Journal.fi / OJS / Elektra -siirtymäkokemukset
- Tekijänoikeudet
- Eettiset kysymykset (esim. itseplagiointi)
- Prosessien arkistointi
- Toimituksen käytäntöjen arkistointi
- Open Journal Systems (OJS) -järjestelmän käyttö
- ORCID (kansainvälinen digitaalinen tutkijatunniste)
- DOI (dokumentin yksilöllinen tunniste)
- Digitointi
- Someviestintä
- Audiovisuaalinen sisältö
- Vertaisarviointi
- Avoin vertaisarviointi
- Avoin tiede
- Talous
- Lukijakunnan kasvattaminen

- Tieteen popularisointi
 - Kielentarkistus
 - Toimitustyö
 - Toimituskunnan kokoonpano ja käytännöt
 - Toimituksen uusien jäsenten perehdytys
 - Julkaisufoorumi-luokitukset
 - En muista.
 - Muu: Mikä?
- 11. Minkälaisen pedagogiikan olet kokenut koulutuksissa erityisen hyväksi ja toimivaksi? (Esitelmä, pienryhmäkeskustelu, harjoitukset, itsenäisesti luettava materiaali yms.) Voit antaa esimerkkejä.**
- 12. Minkälaisen pedagogiikan olet kokenut koulutuksissa puutteelliseksi tai turhaksi? (Esitelmä, pienryhmäkeskustelu, harjoitukset, itsenäisesti luettava materiaali yms.) Voit antaa esimerkkejä.**
- 13. Mistä olet saanut tietoa koulutuksista?**
- Päätoimittajan kautta.
 - Toimituksen jäsenen kautta.
 - Julkaisuni tieteellisen seuran kautta.
 - Koulutuksen järjestäjät ovat ottaneet henkilökohtaisesti yhteyttä.
 - Kuulun sähköpostilistaan, jossa kerrotaan koulutuksista.
 - Seuraan itse sivustoja, joille tiedän päivitettävän tietoa koulutuksista. Mitä sivustoja?
 - En ole saanut tietoa koulutuksista.
 - Muu: Mikä?
- 14. Mitä kautta toivoisit saavasi tietoa tämän kyselyn perusteella järjestettävästä koulutuksesta ja yhteistyöstä?**
- Uusi tieteelliseen julkaisemiseen keskittyvä sähköpostilista.
 - Jokin jo olemassa oleva sähköpostilista. Mikä?
 - Jo olemassa olevien kanavien kautta. (Esim. lehtien omat uutiskirjeet.)
 - Yksittäinen verkkosivu, jolle päivitetään tietoa koulutuksista.
 - Facebookin "Tieteellisten julkaisujen toimituskuntien kahvipöytä"
 - Muu. Mikä?

LEHTIEN VÄLINEN YHTEISTYÖ JA SIIHEN LIITTYVÄT TOIVEET.

15. Minkälaista yhteistyötä teette tällä hetkellä muiden tieteellisten lehtien kanssa?

- Olemme hakeneet yhdessä rahoitusta.
- Olemme järjestäneet yhdessä koulutusta.
- Olemme tavanneet auttaaksemme toisiamme lehtien kehitystyössä.
- Olemme tehneet yhteistyötä markkinoinnissa ja viestinnässä. (Esimerkiksi vastavuoroisesti lehtiin laitettavat vaihtoilmoitukset.)
- Epävirallinen yhteistyö. (Esim. epäviralliset keskustelut toisten julkaisujen toimituksen jäsenen kanssa.)
- Ei mitään.
- Muu: Mitä?

16. Minkälaista yhteistyötä olette menneisyydessä tehneet muiden tieteellisten lehtien kanssa?

- Olemme hakeneet yhdessä rahoitusta.
- Olemme järjestäneet yhdessä koulutusta.
- Olemme tavanneet auttaaksemme toisiamme lehtien kehitystyössä.
- Olemme tehneet yhteistyötä markkinoinnissa ja viestinnässä. (Esimerkiksi vastavuoroisesti lehtiin laitettavat vaihtoilmoitukset.)
- Epävirallinen yhteistyö. (Esim. epäviralliset keskustelut toisten julkaisujen toimituksen jäsenen kanssa.)
- Ei mitään.
- Muu: Mitä?

17. Oletko kiinnostunut julkaisujen välisestä yhteistyöstä / uusista yhteistyökuvioista? *

- Kyllä.
- En.

18. Millaiseen julkaisujen väliseen yhteistyöhön haluaisit osallistua?

- Temaattiset tapaamiset (learning cafe).
- Koulutukseen liittyvän materiaalin jakaminen toimituskuntien välillä. Miten?
- Toimituskuntien väliset avoimet keskustelutilaisuudet.
- Toimituskuntien väliset ohjatut käsittelylistalliset keskustelutilaisuudet.
- Yhteisesti järjestetyt koulutukset.
- Yhteiset rahoitushakemukset.
- Jokin muu: Mikä?

19. Miten haluaisit tehdä yhteistyötä?

- Tarvittaessa eli aina jonkun aloitteesta.
- Säännöllisesti toteutettavat tapaamiset etänä, kasvotusten tai hybridinä.
- En kaipaa yksittäisiä tapaamisia, vaan yhteydenpitoa jonkin kanavan kautta.

20. Minkä kanavan kautta haluaisit pitää yhteyttä?

- Sähköpostilista.
- Teams.
- Facebook-sivu. (On jo olemassa "Tieteellisten julkaisujen toimituskuntien kahvipöytä")
- Discord.
- Jokin muu. Mikä?

21. Kuinka usein haluaisit tapaamisia järjestettävän?

- Kerran vuodessa.
- Kaksi kertaa vuodessa.
- Kolme kertaa vuodessa.
- Kerran kuukaudessa lukukausien aikana.
- Jokin muu: Mikä?

22. Missä laajuudessa haluaisit tehdä julkaisujen välistä yhteistyötä? Perustele halutessasi vastauksesi.

- Laajasti. Tärkeintä on saada ja jakaa tietoa.
- Rajatun ryhmän kanssa. Esimerkiksi tieteenalakohtaisesti.
- Haluan tehdä yhteistyötä niin pienessä ryhmässä, että tunnemme kunnolla toimijat.
- Jokin muu: Mikä?

23. Mistä aiheista kaipaat koulutusta tai vertaisoppimista? Voit valita useita.

- Journal.fi / OJS / elektra -siirtymäkokemukset
- Tekijänoikeudet
- Eettiset kysymykset (esim. itseplagiointi)
- Prosessien arkistointi
- Toimituksen käytäntöjen arkistointi
- Open Journal Systems (OJS) -järjestelmän käyttö
- ORCID (kansainvälinen digitaalinen tutkijatunniste)
- DOI (dokumentin yksilöllinen tunniste)
- Digitointi
- Someviestintä
- Audiovisuaalinen sisältö
- Vertaisarviointi
- Avoin vertaisarviointi
- Avoin tiede

- Talous
- Lukijakunnan kasvattaminen
- Tieteen popularisointi
- Kielentarkistus
- Toimitustyö
- Toimituskunnan kokoonpano ja käytännöt
- Toimituksen uusien jäsenten perehdytys
- Julkaisufoorumi-luokitukset
- Muu: Mikä?

24. Onko julkaisulla mahdollisuus maksaa koulutuksesta (ilman erillisen apurahan tai vastaavan hakemista)?

- Kyllä. Kuinka paljon per koulutus?
- Ei.
- En tiedä.

25. Miten omassa julkaisussasi on otettu huomioon toimituksen vaihtuvuus eli tiedon poistuminen toimituksen jäsenten lopettaessa ja tiedon tarve uusien aloittaessa?

- Julkaisulla on vakiintuneet käytännöt perehdyttämisestä.
- Julkaisulla on uusille jaettava materiaali itsenäistä työhön perehtymistä varten.
- Toimitusprosessi on jo valmiiksi kuvattu tarkkaan. Missä?
- Julkaisu hyödyntää työpareja, joista seniorimpi hoitaa perehdytyksen.
- Säännöllisin väliajoin tapahtuva koulutus huolehtii myös uusien perehdyttämisestä.
- Vaihtuvuutta ei oteta erikseen huomioon.
- En tiedä.
- Muu: Mikä?

26. Miten koulutuksia ja koulutustarjontaa voisi kehittää?

27. Mitä muuta haluat kertoa koulutus- ja yhteistyötarpeistasi?

**Tieteellisten seurain
valtuuskunta**